



МІЖНАРОДНИЙ
ЛІЕТУВА

№ 9

KAVA IR MAISTO PRODUKTAI

PERSIUNTIMAS PER **20-30** DIENŲ
Sąrašai nemokamai.

ALPA
(PAGALBA EUROPAI)

Igaliotinis WILLY SANDVOSS & FILHO
Rua Formosa 409 - 6 andar - Sala 61 - Tel. 3-5364
(1 minutė nuo pasto)
Koresp. Caixa Postal 3718



Atelier de Modas

ALEXANDER BAGDONAS

Rua Barão de Itapetininga 275 - Edifício Comércio (2º andar) - Tel. 4-7482

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO



DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
RUA VENDA NOVA, 116 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:
CAIXA POSTAL 4118 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00
KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5
ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

ÓTICA FOTO CENTRAL Ltda.

AKINIAI IR FOTOGRAFINIAI APARATAI.

Negatyvų aiškinimas ir foto darbai mėgėjams

AV. SÃO JOÃO, 45 - TEL. 2-3211



VIENTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJOVANDENS
LINDOYA

AL AUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

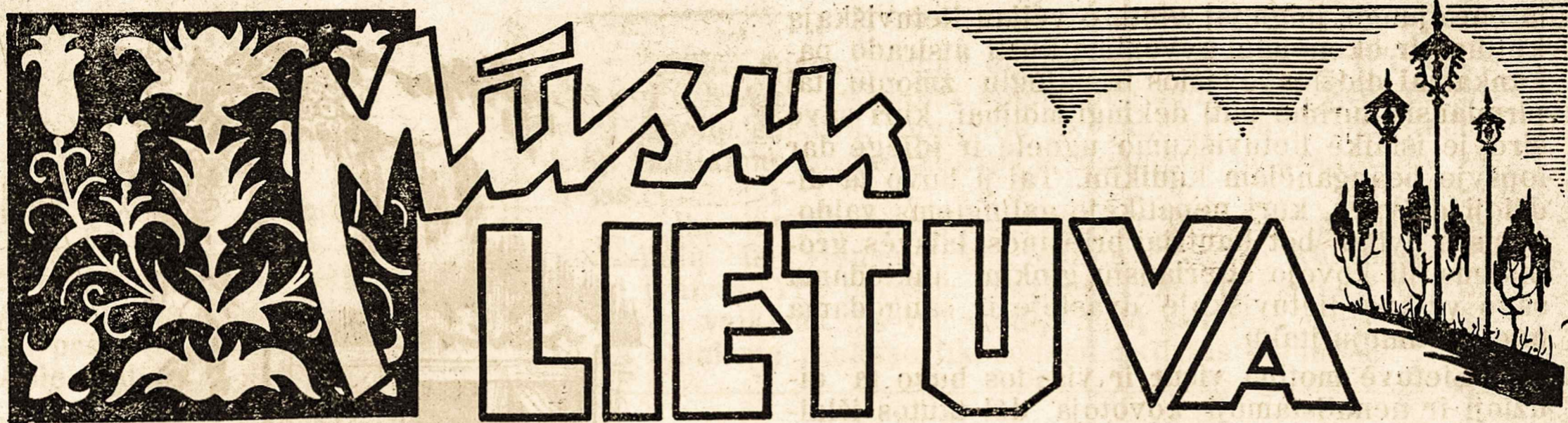
GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMÃOS CARRIERS

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal, 3967
SÃO PAULO



DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1948 (I m.)

São Paulo (Brasil) Balandžio 24 d. (Abril)

Nr. 9

GEROJI MOTINA

Močiute mano, širdele mano,
Gana pailsai, gana privargai,
Kol mane jauną užauginai.

Visas kultūringasis pasaulis motinoms pagerbti yra paskyręs pirmąjį gegužės mėnesio sekmadienį. Europoje tai yra vienas gražiausių metų laikų. Laukai ir pievos tada pasipuošę žalumynais. Žiedai tada atskleidžia stipriausią savo spalvų žavumą, lyg prisidėdami prie motinos šventės.

Motinas pagerbti, paskiriant specialią dieną mintis kilo Austrijoje 1912 m. ir išplito po visą pasaulį. Lietuvoje šis gražus paprotys įsigalėjo nuo 1929 metų. Tą dieną viso pasaulio žmonės, kurie visi kažkada yra buvę ar tebėra vaikai, prisimena savo motinas ir pagerbia jų didįjį pasiaukojimą.

Mama. Šis žodis toks paprastas, kuriam sudėti tereikia tik dviejų raidžių ir kuri patį pirmąjį ištaria vaikas, bet savyje jis talpina didžiausio pasišventimo ir meilės prasmę. Lietuvių kalboje šis žodis suskamba pačiais maloniausiais garsais ir jam nusakyti lietuviai turi daug malonybinių žodžių: mamytė, mamutė, mamulė, motynėlė, močiutė ir t. t. Poetai jai kūrė savo eiles, dailininkai jai skiria savo paveikslus ir visur motina pavaizduojama kaip begalinės meilės ir savęs išsižadėjimo kūrinys. Tik motiniška meilė yra toji, kuri viską atiduoda nieko sau neprašydama. "Ji myli ir yra švelni; dėlto ji yra tikroji motinėle", rašo Vidūnas.

Vaikas motinai yra brangiausias ir artimiausias. Jam ji skiria savo visą meilę, su juo ji dalinasi savo džiaugsmiais ir vargais. "Ten močiutė užlingavo raudomis mane. Į krutinę skausmą savo liejo nežinia", rašo Maironis. Bet ar visi vaikai tuo pačiu atsilygina savo motinoms? Mes niekad nesame girdėję, kad motina nuskriaustų savo sūnų ar dukterį, bet deja, kaip dažnai tenka matyti nuskriaustas ir pamirštas motinas. Dar pereitame "Mūsų Lietuvos" nr. buvo rašyta apie Lietuvos vyriausio enkavedisto Sniečkaus motinos mirtį,

kuri negalėjo ramiai gyventi pas savo sūnų. Bet ji ir mirdama meldėsi prašydama savo sūnui atleidimo ir tikėdamasi jo grįžimu į dorą kelią. Tokių pavyzdžių galima sutikti ir daugiau.

Pagerbti savo motinas, jas mylėti ir jomis rūpintis yra visų vaikų pareiga. Ir tam nereikia nei išsilavinimo, nei ypatingų priemonių. Ir mokslininkas, ir prekybininkas, ir darbininkas moka ir gali parodyti savo motinai meilės ir prisirišimo, tuo bent dalinai atmokėdami tą didįjį paties kūrėjo įdiegtą motinos širdies pasiaukojimą. Juk nei viena motina iš savo vaikų dar nereikalavo negalimų dalykų. Ji iš viso nieko nereikalavo ir neprašė. Ji patenkinta, kad ir menku jos prisiminimu, o nesulaukusi ir to, ji visados ras savo vaikui pateisinimą, bet ar vaikų sąžinė ras kuo pasiaiškinti?

Nuo pat lopšio iki mirties motina mylinčiomis akimis lydi savo vaiką gyvenimo keliu ir nuoširdžiai džiaugiasi jo pasisekimais ir liūdi dėl jo nelaimių daugiau nei dėl savų.

Lietuvių liaudies dainoje dainuojama:

"Marti gedėjo tris nedėliotes
Sesuo trejis metelius,
O mamuzėlė, ši garbužėlė
Pakol gyva galvelė".

Visi pasaulio didieji mokslininkai ir didvyriai visados pripažįsta, kad už visa, ką jie pasiekė savo gyvenime, pirmiausia jie dėkingi savo motinai, nes ji buvo jų pirmoji mokytoja ir geriausia patarėja. Nusikaltėlis pasiekęs paskutinį savo gyvenimo laiptą, karčiai pasisako, kad jeigu būtų paklauses savo motinos, tai niekad nebūtų iki to priėjęs.

Jeigu pavartysime Lietuvos kovotojų ir veikėjų atsiminimus, tai pamatysime, kad visur prisimenama motina, kaip pirmoji jų gyvenimo kelių rodytoja. Ji juos varguose augino, ji dalinosi su jais duonos kasneliu, ji prie ratelio išmokė skaityti, o išleidusi mokytis į miestą, nuolatos rūpinosi, dažnai nuo savęs nutraukdama, kad tik sūneliui nieko netrūktų, kad jis pasiektų šviesesnę rytojų. Jeigu Lietuva, po ilgų vergijos metų, išsivadavo

iš caro jungo, jeigu jai ginti, o vėliau lietuviškąją kultūrą ir ekonominį gyvenimą kurti atsirado pakankamai didžios dvasios ir pajėgių žmonių, tai pirmiausia turime būti dėkingi motinai, kuri savo širdyje išlaikė lietuviškumo ugnelę ir įdiegė dar lopšyje beaugančiam kūdikiui. Tai ji buvo ta didžioji didvyrė, kuri nepatikėjo galingiems valdovams ir tyliai, bet kantriai priešinosi laisvės grobikams. Ji kovojo stipriausiu ginklu; auklėdama savo vaikus lietuviškoje dvasioje ir saugodama nuo svetimųjų įtakų.

Lietuvė motina visur ir visados buvo ta didžioji ir nenuilstamoji kovotoja dėl tautos išlaikymo, svetimiesiems ją pavergti besikėsinant. Didžiojo Kūrėjo įkvėpimu, ji savo širdimi atspėjo ir gerai suprato, kad tautos išlaikymas glūdi jos sieloje. Todėl savo vaikus lietuviška motina stengiasi auklėti gerų papročių, padarumo, teisybės ir pasišventimo dvasioje. Iš pat kūdikystės dienų ji įlieja į vaiko širdį didžiuosius dorybės įstatymus, kurie žmogaus sielą turi pakelti aukščiau virš žemiškojo pasaulio nuklydimų.

Reikia tik stebėtis mūsų motinos kaimietės, bemokslės dvasios gilybe ir blaivia galvosena, kuria remdamasi ji formuoja savo vaiko sielą. Ji savo motiniška širdimi taip gerai nujaučia doruosius ir sėkminguosius kelius. Kaip dažnai išmokslingas jaunuolis galiausiai turi pripažinti, kad jo motina turėjo tiesą nurodydama jam šį o ne kitą kelią.

Motinos pasiaukojimas kaip dažnai gali būti sulygintas arba dar aukščiau iškeltas už didžiausių žmonijos didvyrių žygius, kurie nors ir nevisi, bet būva įvertinami ir pagerbiami. Tik toli gražu ne visos motinos susilaukia atatinkamo įvertinimo ir pagarbos.

Mes lietuviai, prie kitų savo tautos dorųjų ypatybių, ypatingai turime dar sustiprinti pagarbą motinai. Turime pagerbti tą senutę sengalvėlę naktis nemiegančią, vargus vargstančią, prie ratelio vaiką skaityti mokią, slėpusią jį nuo priešų žandarų... Ir kaip beišskaičiuosi visa tai, ką lietuviška motina dėl savo vaikų yra pasirižusi padaryti. Motina nereikalauja didžiulių marmuro ar granito paminklų. Pastatykime jai gražiausią paminklą mūsų širdyse.

P A S A K A A P I E M O T I N O S Š I R D I Ĳ

Vienas jaunuolis pamilo labai nedorą ir žiaurią merginą, kuri jį savo burtais pakerėjo. Vargšas. Jis pildė jos visus norus ir viską būtų padaręs dėl jos vieno tik žavingo žvilgsnio. O ji buvo labai piktos širdies. O gal net jos krūtinėje ne gyva širdis plakė, bet šaltas bejausmis akmuo tūnojo. Ji buvo įsakiusi jau daug įvairių nedorų darbų atlikti, kai pagaliau, sušnibždėjo jam į ausį.

— Atnešk man savo motinos širdį. Tada aš dovanosiu savo meilę tau.

Nors išsigando jaunuolis šio baisaus reikalavimo, bet pragariški burtai nugalėjo. Jis išplėšė savo motinos širdį ir kiek pajėgdamas skuba pas savo numylėtąją. Beskubėdamas užkliuva už akmens ir parpuola ant žemės.

— Vaikeli, ar tu nesusižeidei? — paklausia jo rankose virpanti išplėšta motinos širdis.



**VAI TAI MES MYLIME TĄ ŽEMĘ,
KUR VASAROM DARŽELIAI ŽYDI,
KUR ŽALIOS PUŠYS DANGŲ REMIA
O SUNKŲ DARBA DAINOS LYDI.**



Lietuvės Motinos

Jonas Aistis

Būnate jūs tylios, būnat geros motinos,
Sopuliui gimdytą prie krūtinės glaudžiat.
Jūs gerai pažinot, skausmo prisisotinę,
Sunkią žemės našą, šitą našą skaudžią.

Ir išleidžiat sūnų vien tik su makrutiniu -
Užkandis nusvėręs mergautinę juostą!
Argi jum neaišku, argi abejotina?
Lydit ilgamakre braukdamas per skruostus.

Rudenį jūs verpiat liną arba pašukas,
Krūpčiojat, kai durys šiurpulingai verias:
Gomury žirginiai, metėlės ir ašakos;
Ilgesys banguoja, lyg mėlynė marių

Ir bažnyčion einat ir ilgai ten klūpote,
Giedat: "Nebijosim, kad ir kalnai virstų."
Einat ten guostis, pasiguost nors truputį...
Kažin ar tą skausmą tie skliautai nugirsta?

Taip veidai pilkėja, medį taip nulyja,
Ir nelieka ženkle sopulio taip didžio,
Tik širdyje tvyro aštrūs kalavijai.
Prie varpstelės pozoj Motinos po kryžium.

Kas gi jūsų skausmą? Kas gi neįmatomą?
Kas jumyse mato amžių Antigoną?
Veriasi kaip votys sopulingos platumos,
Sopulingoj pozoj dievdirbių madona.

Petras
Babickas

PASAKA

Nepyk, mylimoji. nepyki,
Ant krūtinės padėk štai galvele,-
Aš paseksiu tau pasaką tyliai.
Apie tolimą tolimą šalį.

Kartą buvo toks senas karalius,
Daug turėjo jis turtų, pilių,
Ir jis vedė jaunutę mergele,
Neištaręs jai žodžio: myliu.

O mergaitė bijojo karaliaus,
Ji liūdėjo aukštoj pily,
Pyko, rūstavo, keikė jį dalia,
Taip griaudžiai. - apskyt negali.

Ji kamavosi naktį ir dieną,
O pily taip tamsu, neramu,
Ir sumanė jauna karalienė
Pamatyti kraštų tolimų.

Ir senasis valdovas išleido,
Šimtas raitelių ją palydėjo,
Nevirpėjo jo vyriškas veidas
Ir širdis jo tvirta nedrebėjo.

Tik niūrus jis stovėjo prie vartų
Ir žiūrėjo kaip tolo jinai.
Neatsigrėžė ji anei karto,
Nedėkinga jaunystė, žinai.

Karalienė skubėjo į Pietus,
Kur-gėlių, karštos meilės tėvynė
Iš kožnos jai patikusios vietos
Ji karaliui vis siūsdavo žinią.

O tų vietų ji matė nemaža
Ir valdovui daug siuntė žinių,
Kol beliko jai v.enas tik pažas,-
Našlaitėlis, bet vyras šaunus.

Nebegrįžo ji tūkstančio mylių:
«Be sargybos keliaut negaliu...»
Kam jai grįžt, kad tas pažas ją
myli,
Kaip tave aš, brangioji, myliu.

Naujakuriui Brazilijoje

Man miela pažiūrėt kai tu, it skruzdėlė.
Statai namus, sukurti gūžtą nori...
Taip darė tėviškėj artojas pabalėj,
Taip darė mūsų laisvės savanoris.

O kas dabar tenai ? Gal būt ir pats žinai:
Stipriausi uosiai, ažuolai palūžta...
Man gaila Lietuvos sapnuoju ją dažai,
Matau ją verkiančią prie išardytų gūžtų.

Statyk, statyk namus. Ir mes taip pat skubėjom,
Tik kad negriautų jų koks bestija:
Gyvenimas visiems -- sunkių darbų kalėjimas,
Ir, rodos, tik mirtis -- amnestija.

Čia spausdinamų eilėraščių autorius PETRAS BABICKAS, šių metų balandžio mėn. 29 d. švenčia savo 45 metų sukaktį. Lietuvoje jis plačiai buvo pažįstamas kaip radijafono organizatorius ir ilgametis jo programos vedėjas.

Iki šiol yra išleidęs 17 knygų ir suredagavęs daug periodinių ir vienkartinį leidinių. Savo kūryboje jis labai įvairus. Yra parašęs poezijos, romanų, scenos veikalų ir knygų vaikams. Jis yra vienas iš tų rašytojų, kurie vaikšto su plunksna rankose fiksuodami patirtus įspūdžius.



Balnoki, broli, žirgą rista,
Trimitas šaukia toluoj, --
Nevertas laisvės, kas nedrįsta
Mėgint jėgų buities kovoj.

Tiktai narsiems, tiktai karžygiam
Į laisvę atdari keliai, --
Pakilkim paskutiniam žygiui
Visi -- rįžtingai, atkakliai

Palikime svajas rytojui,
Šiandieną -- vien tiktai kova:
Už laisvę tėviškės artojų
Kovot mus šaukia Lietuva.

D
A
I
N
A



ANTANAS VAIČIULAITIS

Mūsų kaime arčiausiai prie garbės prikopęs buvo Kazys Šaukūnas, — tasai pat, kuris turėjo tokius ilgus ūsus, kad galėjai aplink ausis apvynioti, kuris per atlaidus nešė baldakimą, didžiavosi savo veisliniu, obuolmušu erzilu ir pernai malksnomis apsidengė kluoną su tvartu. Niekas nenugins, kad jam būtų nevykę. Jau treji metai kaip žmogus buvo mūsų seniūnu, o kad vyras buvo su protu, šį rudenį visas valsčius žadėjo kelti jį vaitu. Ypač už jį stoji Užimčinės ir Sasnauskų kaimai, kuriems prieš du mėnesius apskrities viršininkss užkrovė sumokėti po tris šintus už vieškelio duobes. Dėl to valdžios ponai truputį šnairavo į Šaukūną ir vis gyrė Burkiniškių Trinką atsargos puskarininkį, didelį rėksnį ir nemažiau gebantį prie alaus šūlelės kiauras naktis smilkti.

Vaitą rinko penktadienį po Visų Šventų. Iš vakaro Kazys Šaukūnas pasiprašė berną Motiejų kuris dailiai jį apkirpo — ne tik galvą, bet ir ūsų pačius smagalius. Dar sykį apsvarstęs, kaip prabilis į žmones, kada jau bus išrinktas, jis išsiėmė iš skrynios perkaulę su žalsvomis bitutėmis, pasidėjo kertinėje lentynaitėje, kad nepamiršti, ir apsilvilko naują, ką tik nuo adatos eilute. Siuvo ją Grėbliu Magdė, ta sena ir priekurtė merga, bet tokia naginga, kad per jos rankas perėjęs drabužis nei tau pažastų ar kur kitur verš, nei garankščiuosius ar kabos, kaip maišas. Tik šį sykį ji kaip reikiant nenuitaikė kelnių: tempė jas Šaukūnas, kiek tik dvišakymas leido, aukštyn traukė bet kaip nieko — kliūva už kulnų mataškuojasi, lyg koki bobos pasamonai, daryk ką darąs. Vargo, vargo jis, šnirpštė su tomis kelnėmis, pagaliau tarė sau: "Žmona vakarienės pakirps... Ką aš čia dabar gniūsysis."

Žmona ligi vakarienės visą laiką tik švais-tėsi, tik lakstė virtuvėje puodus trankė ir ant mergos Teklės barėsi, kam ta šaukštų nesuplovus ir kam šluotą priemenėję nukišus.

Po vakarienės tarė savo pačiai Šaukūnas:

— Klausyk, Onute...

— Klausau, klausau! — nieko gero nežadančiu balsu atšovė žmona ir nurijo paskutinį spirgą užkandus jį šutinta bulve.

— Taigi, sakau, ar nepakirptum man kelnių... Ot, per kokius du pirštu...

Jinai atsistojo, plačiai persižegnojo ir rankove nusišluostė taukuotas lūpas. Iširėžus asloje, aukšta, sveikai raudona ir patogi, ji prapliupo kaip iš rankovės:

— Je, man tos tavo kelnės tik ir rūpi! O ar ne-

girdi, kad vaikas zvembia... Kas žastaukius suspirgins?... Kas siūlus ant krijelio suvys?... Dar rožančiaus sopulingoji dalis nesukalbėta...

— Kalbėdama ir atsiūlėtum...

— Fui, tai tau taip ir rodos, Dievulis terliosis su tokia malda.

Ji trinktelėjo durimis ir jau užė virtuvėje ant Teklės.

Po geros valandos, kai tarnaitė atsisėdo prie pečiaus, Šaukūnas, pirma nusikrunkštęs, kad sklandžiau eitų, tarė:

— Tekliuke... taigi...

Ir jis išdėjo visą reikalą.

Merga, nė galvos nepakėlus, sušnypštė:

-- Ar nematot, kad mezgu... Dieve, Dieve, ant to vargšo tai ir šunį pakartų... Nė atsikvėpti neduoda... Užvarys jie čia mane...

Šaukūnas tik įkišo nosį į laikraštį: tegul jas devyni griebia, tas žiovanasres...

Taip jis visą vakarą praskaitė, kol jo Onutė užsnūdo, kol Teklė nuėjo į klėtį miegot. Prieš guldamas jis dar sykį apsimovė kelnėmis, vaikščiojo skersai ir išilgai, pagaliau, nusiavęs, pats pakirpo jas per du pirštu ir atsiūlėjo taip dailiai, kad nė Grėbliu Magdė nebūtų švariau valiojus.

Rytojaus dieną, auštant, Kazys Šaukūnas tiesiog laukais traukė į miestelį. Kai pasiekė Vengrinės ežerėlį toli užu storo miglų klodo tekėjo saulė. Ūkanos pamažėle retėjo, susimetę į baltus, minkštus debesėlius, ir pažulnūs spinduliai nušvito šalnos nubertose pievose ir triobų stoguose. Nuo tų spindulių nuo baltos šalnos pačiam Šaukūnui darėsi giedru, saulėta. Jis žengė dideliais žingsniais, lazda grumstus daužydamas ir iš pypkės dūmą taip čiulpdamas, kad žarijos spragėjo. Vikriai peršoko griovį ir stoji į vieškelį, kurio gruodą jau buvo suardę ratai ir arklių kanopos. Šiaip kelias buvo tuščias, tik ten antai Padribinkio piemenukas varinėjosi avių ir žvygaujančių, nibres iškėlusių kiaulių kaiminę, linienoje nerims-tančią ir vis tolyn bėgti pasinešusią.

Kai ūkininkas prisiartino prie kaimenės, vaikščias iš už gluosnio, nosį iškišęs pro stuobri sukrykštė:

— Ki - ki - ki ...

Jo nosis dingo už medžio. Bet neilgam. Po minutėlės vėl jis kyštelėjo ir sukrizeno.

— Ko jis čia vaiposi? — tarė sau Šaukūnas ir apsidairė aplinkui, ar nepastebės ko juokingo.

Niekur nieko! Bet žmogui nei tai nesmagu, nei tai kvaila buvo dėl to kikenimo ir dėl tos nosies, kuri štai trečiusyk pasirodė pro gluosnį.

— Ko žvengiten? Ar nenutilsi! — neiškentęs pagaliau subarė.

— Ki - ki - ki! -- prapliupo piemuo.

— Aš tau! — jau buvo per griovį prie vaikščio bežengias žmogus.

— Oi, dėdulyti, kad tavo kiškos ... — sukleketavo berniukas ir, susigriebęs į glėbį skvernus, nukuduliavo pas kiaules.

Šaukūnas žvilgtelėjo į kelnes, ir jam net širdis nutirpo: ogi jos pusiau blauzdų nukirptos. Ir vilnonės kojinės, ir apatinės kelnės baltuoja, išsikišę per gerą sprindį. Skubiai jis patraukė vieną kišką žemyn, antrą, bet kur tau — per striu-

ka, ir gana! Ir taip kvaila, kad nors ėmęs skradžiai žemę prasmek. Gi ir pats laikas buvo kur nors smukti, nes pro kaimo kapinaites antai išlindo pora vežimų. Dieve gink, jei pamatytu, tai visa parapija lalėtų apie Šaukūno kelnes!

Nieko negaišdamas, jis pasispyrė ir jau buvo Šilšuodžių giraitėje. Vos spėjo užlįsti už putinų krūmų kai vieškelyje suprunksė arkliai. Buvo tai Viktoras Kaltelis iš Teiberių su pilnais javų ralais ir dar su žmona, ant maišų kaupio kúpsančia Kaltelis buvo didelis juokdarys ir pasakorius. "Per tris mylias skersai ir išilgai visi žvirbliai čirškėtu, jei dėdulis būtų mane pamatęs," — posmavo sau Šaukūnas kiūtodamas už krūmo ir sukdamas galvą kaip čia iš bėdos išsikaparnojus. Gurinti su tokiomis kelnėmis į miestelį nė nemėgink: Trinka kad pagrieps ant dantų' tai ne tik į vaitus nepateksi, bet dar tave visi žydberniai badys pirštais pusę metų.

Štai saulutė žvilgtelėjo pro šakas primindama, kad laikas bėga, taip greitai bėga.

— Viešpatie! Gi rinkimai apie dešimtą! — net krūptelėjo ūkininkas ir pašoko iš pakrūmės.

— Kuo greičiau namo — ir persiauti, — tarė jis sau ir buvo besukas į vieškelį.

Susyk šovė jis atgal. Priešais, už gerų varnų jojo patsai Trinka, išisprendęs į šonus, galvą užvertęs o jo batai nuo saulės žibėjo, kaip koki liktoriai, Pasiekęs giraitę, jis čiuptelėjo savo bėriui, takstelėjo lendraite jam per strėnas ir nujojo toks patenkntas, lyg jau vaito antspaudą po ralais primušdinėtų.

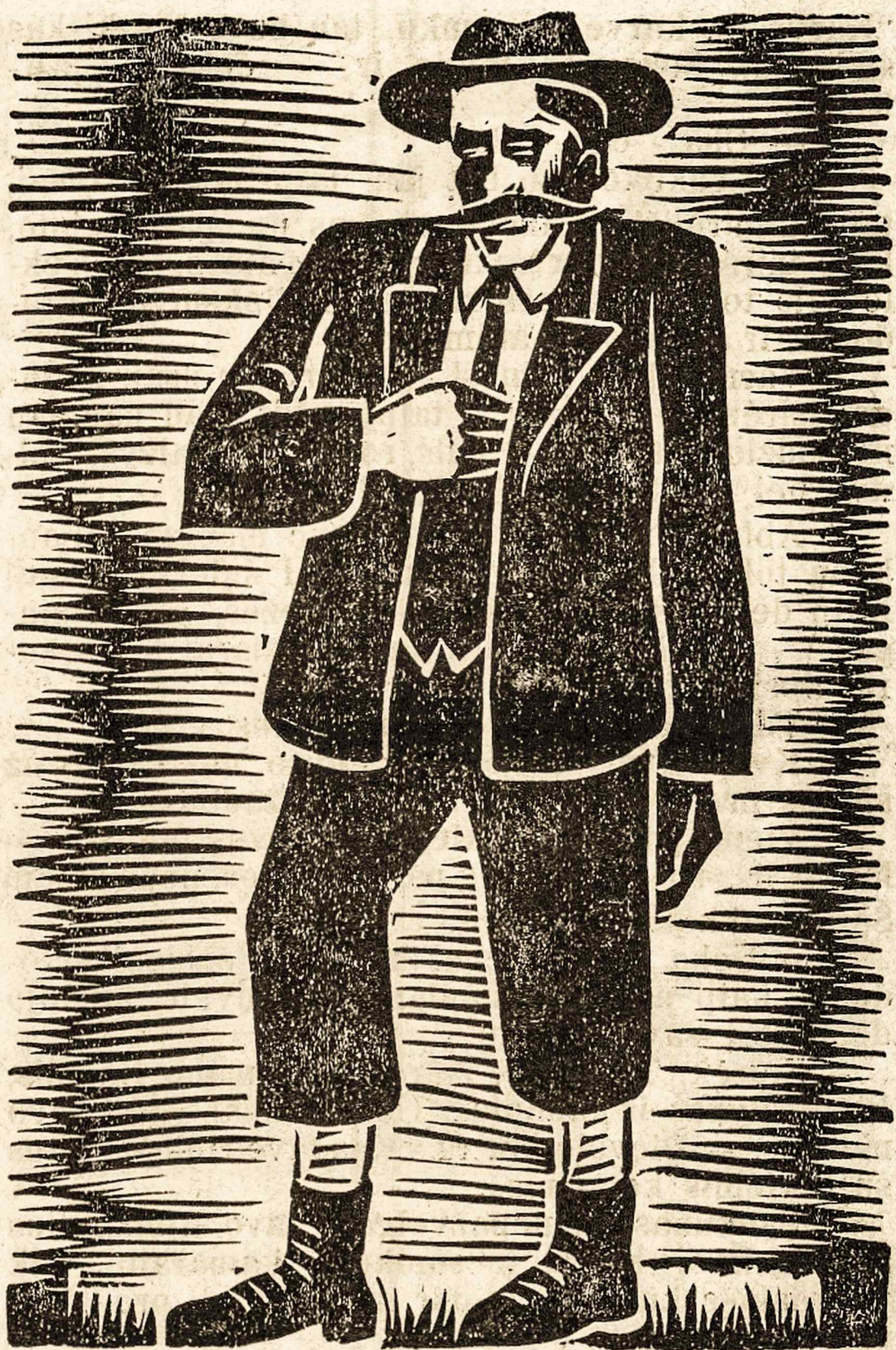
Dabar Šaukūnas atsargiai šakas praskėtęs, apžiūrėjo vieškelį. Nieko nebuvo matyti. Vien šarka klegėdama pralėkė, ir ten, striuką uodegaite aukštyn mėčiodamas, nustriuoksėjo kiškis.

— Na, skubinkis, brolau, — sumurmėjo Šaukūnas ir narsiai smeigė lazda į vieškelį: kad dums, tai jau dums namo!

Jau buvo beišlendaš iš Šilšuodžių giraitės į laukus, kai pamatė Užimčinės kaimo vyrus visu pulku traukiant. Ramiai sau pasišnekučiuodami, iš pypkių dūmus púsdami, jie žygiavo rinkti vaito. Šaukūnui taip širdį spaudė, kad net ašaros gerklėje įstrigo, kai pamatė šį sermėgių būrį, kuris al'ai vieno už jį stovė valsčiuje "Bt jei nepėsių?" — sudvejojo jis ir jau buvo begalvojas šūktelti kuriam iš pulko ir apsimainyti kelnėmis. Tačiau net nugara pagaugis nuėjo nuo tos minties: ką gali žinoti, ar jie, gavę tokią progą neims apie tave skambinti ant visos rinkos: "Ot, vyručiai, trumpakelnį Šaukūną vaitu statom!" Jei, Dieve sergėk, tokios šnekos pasiektų Trinkos ar apskrities viršininko ausį tai sudie ir garbei, ir vaito kedei, ir išmintingiems pasišnekėjimams su ūkininkais raštinėje.

Po to dar Tulmočių tetulė pradardėjo su žąsimis, kurios, ištiesus kaklus, neatsistebėjo kad jas štai taip poniškai vėžina. Paskui dar Bėdžių dėdė su dėdiene nusivarė už kojos parištą meitėlį kuris vis kriuksėjo knisinėjo kiekvieną provėžą ir niekaip sparčiau nepajudėjo Galop Stočkaus pusmergė su Ališauskų bernu, susikabinę ir snapus kaišiodamiesi (kad juos kur perkunas!), nustrugino, koja už kojos vilkdami, Gal jau užsakus nešė, kad toki išsišiepę, prilipe vienas prie antro...

Juos pamačius, Šaukūnui toks apmaudas pašoko, kad pašiauštais ūsais, kaip šernas koks,



nuayrė į laukus, suūžęs:

— Snargliai! Dėl jų turėčiau vaitystę prarasti.

Skuosdamas per arimus, per bulvianas, sparčiai žergdamas per griovius, jis vis kvaršino sau smegenis:

— Na, ir sakyk, broleli tu mano! Rodos, priderančiai — vos per du pirštu, o čia dabar per visą plaštaką nurėžta!

Žvilgtelėjęs į blauzdas, spiaudė pro tirštus savo ūsus ir vis dantį griežė, pats neišmanydamas ant ko: ar ant žmonos, ar ant Teklės, ar ant piemenuko, kuris ten už gluosnio krizeno... O gal saulutės, nuo vėsiaus rudens oro pablyškusios, kuri taip greitai kopė aukštyn ir kas žingsnis tartum skatino: "Greičiau! Jau tuoj ir dešimta"...

— Garbė Dievui, — atsidūsėjo žmogus, pamatęs malksnomis dengtas savo triobas.

Kieme suniūkė jis ant šuns, kuris apsižiopsojęs sulojo. Trinktelėjęs durimis, įėjo į kamaraitę kur kaboją išėiginiai drabužiai. Už sienos išgirdo linksną klegenimą. Juokėsi žmona su Tekle, bet taip jau garsiai kakar nes paleidę kad žmogui net kvapo pritrūko.

— Skalys jos ten! O kai reikia ką padaryti, tai neprisiprašysi, — suniurzgė jis ir jau buvo bežengias prie durų aprėkti abiejų moterų.

Tik štai triukšmas anoj pusėj aptilo, ir Šaukūnienė pasakojo, vis nusiprunksdama:

— Taigi širdele, atsikeliu paryčiu ir žiūriu į tas kelnes. Žiūriu, ir ar nepasidarys man gaila Kazelio! Lyg negalėjau aš jam pataisyti vakar! Sėdau tad ir pakirpau per du pirštu...

— Ki - ki - ki! — sušvirkstė merga. — Tai ir aš, dėdienuke, praplėšus bluostą sakau sau

“Karve tu, karve, ar sunku tau buvo tas kiškas sudoroti.” Šokau iš migio ir — čekšt -- čekšt...

— Cha - cha - cha!

Vėl sukliko abi, bet jau taip neapsakomai, taip numirėliškai, kad Šaukūnas ne pats nejuto, kaip įniršęs atsidūrė vidury šeimyninės, kur Teklė vijo tolka ant springusios nuo linksmybės raudonos ir ašarotomis akimis.

-- Varnos jūs, varnos! — sukriokė jisai, galin-gai įsirėmęs viduasly ir taip įtūžęs, kad daugiau nė žodžio nesugraibė: puls, rodos, ir ištalžys, abi-dvi, nei puodynes.

Abi jos nustėro: seniai buvo mačiusios Šaukūną tokį palingą taip nirtulingai šniokštuojan-tį! Kaip debesys jis ten stovėjo iširėžęs, griausmin-gas, — žiūrėk, kad spirs, tai ir vėdarai tau kiau-rai apsivers!

Tik ūmai abi lyg susimokiusios:

-- Kva - kva - kva! — praplyšo, net vaikas už sienos pravirko, tokių nasrų prižadintas.

Viena įsitvėrė staklėse muštuvus antroji -- lanktį ir srtriūbauja, lyg pakvaišusios, net pačiam Šaukūnui koku pasidarė.

-- Ucha - cka - cha! pro ašras pasigaikščio-dama, kaip pelėda ūkaudama, šaudykle numojo dėdienė į savo žmogų.

-- Žiūrėk, Tekliuke, žiūrėk! Tas mano Kazelis, kaip Pilypas iš kanapių... Ucha - cha! -- klykavo moteris. -- Dievulėliau tu... Kas tave rinks į vaitus su tokiomis kelnėmis...

Šaukūnas, nė nepažvelgęs į savo stibikaulius susitraukė į kuprą ir smuko į kamaraitę, tik pagrasinęs kumščia ir dar sušvokštęs pro dan-tis:

-- O tai ir išrinks...

Po valandėlės, apžergęs obuolmušį, jisai ne-šinosi miestelio linkui, vis laikrodį traukiodamas ir eržilą supliekdamas. Štai jau dešimta, jau pen-kios po dešimos, jau .. Miestelio kaminų kaip nematyti, taip nematyti. Arklys, rodos, lekia kiek įkabindamas, net pilvas liumpsi... Jau ir pusė vienoliktos... Ak, antai Berelio karčema, o už jos ir valsčiaus raštinė netoliese.

Mūsų raitelis raštinės neprijojo, nes pakeliui susitiko Trinką, tokia surukusia nosimi, užsmauktu saiblium ant akių ir aulai jam jau nežibėjo nuo saulės.

Išvydęs Šaukūną, jis riktelėjo:

-- Einam pas Berelį?

-- Ar, ar?...

Ką čia! Kai tu, dėde napasirodei, vyrai dar lūkuriavo trainiojosi po kertes, kol kuris ten iš Užimčinės šūktelėjo...

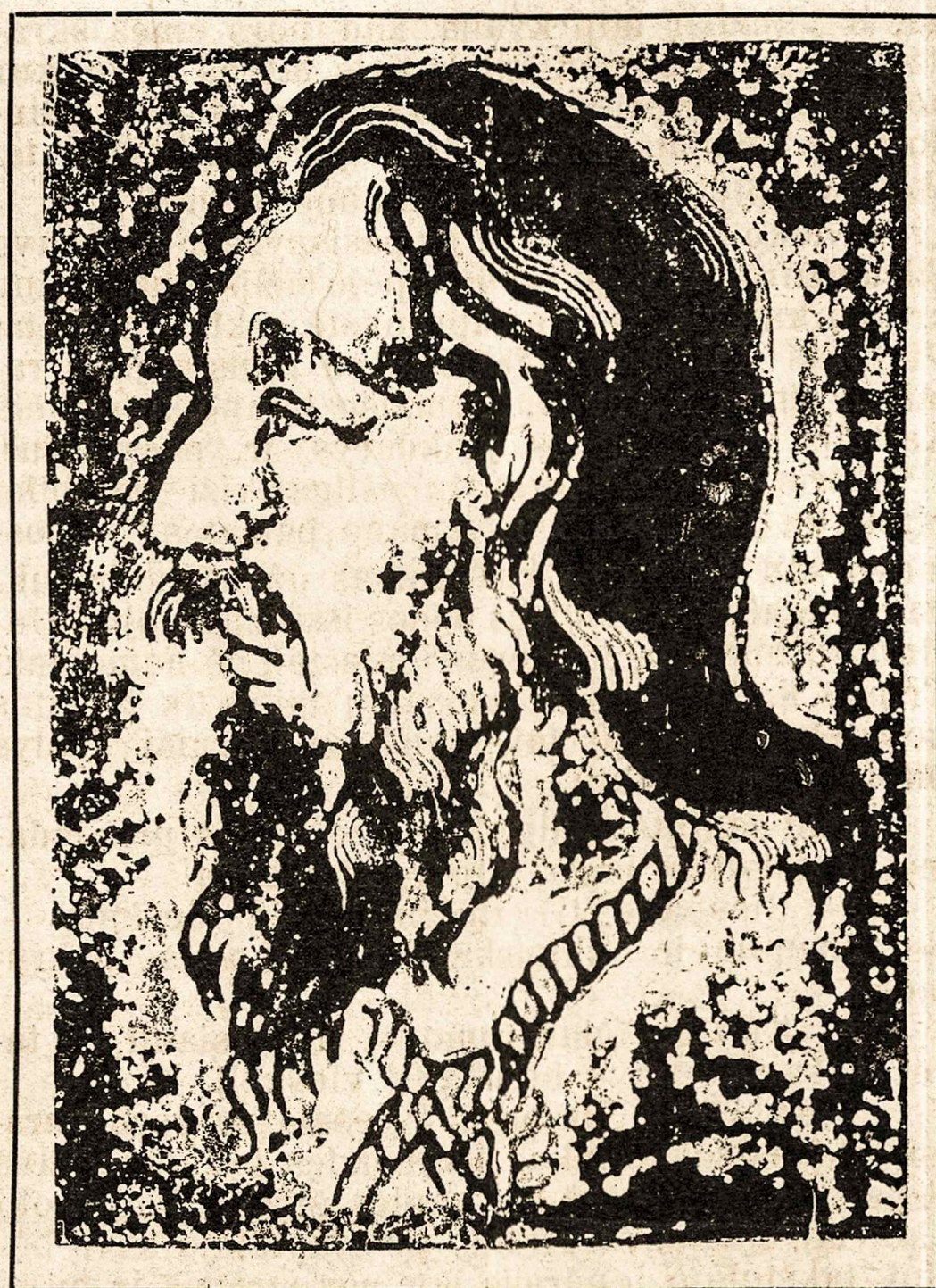
-- Iš Užimčinės -- sakai? -- prabilo Šaukūnas kiek lengvesne širdimi, nes tarė sau dvasioje: tai gal už akių mane išrinko...

-- Taigi, šūktelėjo: Kad Šaukūnas nesiteikė sa-vo ūsų atnešti, renkam Kaltelį: žmogus ir ranką padėti moka po raštu, ir išgerti pakelia, o ant-spaudą primušti tai jau vis pataikys."

-- Ir, ir?...

-- Ir išrinko... kad juos kur perkūnas... Na, žiūrėk gi...

Ir nerodomas, Šaukūnas nuo savo obuolmušio būtų pastebėjęs kaip iš raštinės išsivertė visas kamuolys vyrų ir nusitvėrę Kaltelį kas už skver-nų, kas už rankovės lydėjo, nei kokį bitiną, Bere-lio link, kur žydas duryse jau laukė ir iš tolo link-čiojo, smagiai pešiodamas raudoną savo barzdą.



TIRADENTES KOVOTOJAS DĖL BRAZILIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Balandžio mėn. 21 d. Brazilija švenčia savo didvyrio Tiradentes mirties sukaktuves. Jo tik-rasis vardas - Joaquim Jose de Silva Xavier. Iš profesijos buvo dantų gydytojas, todėl ir buvo vadinamas Tiradentes, kas portugalų kalboje reiškia «dantų traukėjas». Kartu su savo bendra-minčiais jis siekė paskelbti Braziliją respublika, išlaisvinti vergus, ir įsteigti krašto industriją, nes Portugalijos karalienė Marija I buvo uždraudusi Brazilijoje steigti bet kokius fabrikus leisdama gaminti tik medvilnę. Prieš šą priespaudą ir iš-kilo judėjimas istorijoje vadinamas «Inkonfiden-cia Mineira», kurio centrine figūra buvo Tiraden-tes. To judėjimo šūkis buvo: «Laisvė, kad ir vė-lai!».

Tuo laiku visame pasaulyje dvelkė laisvės vėjai. 1776 m. Jungtinės Amerikos Valstybės pa-skelbia savo nepriklausomybę, 1789 m. įvyksta revoliucija Prancūzijoje. Tuo tarpu Brazilija vis dar tebebuvo Portugalijos kolonija.

1789 m. gegužės m. 10 d. Tiradentes buvo suimtas Rio de Janeire, kur buvo atvykęs suki-limo vykdymo reikalais. Tuojuo po to buvo su-imta visa eilė judėjime veikėjų ir nuteista kalė-jimu iki gyvos galvos, ištrėmimu į Afriką. Tik vienas Tiradentes buvo nuteistas mirties bausme ir 1792 m. balandžio m. 21 d. viešai aikštėje pa-kartas. Jo galva buvo nuvežta į jo gimtinę ir ro-doma žmonėms.

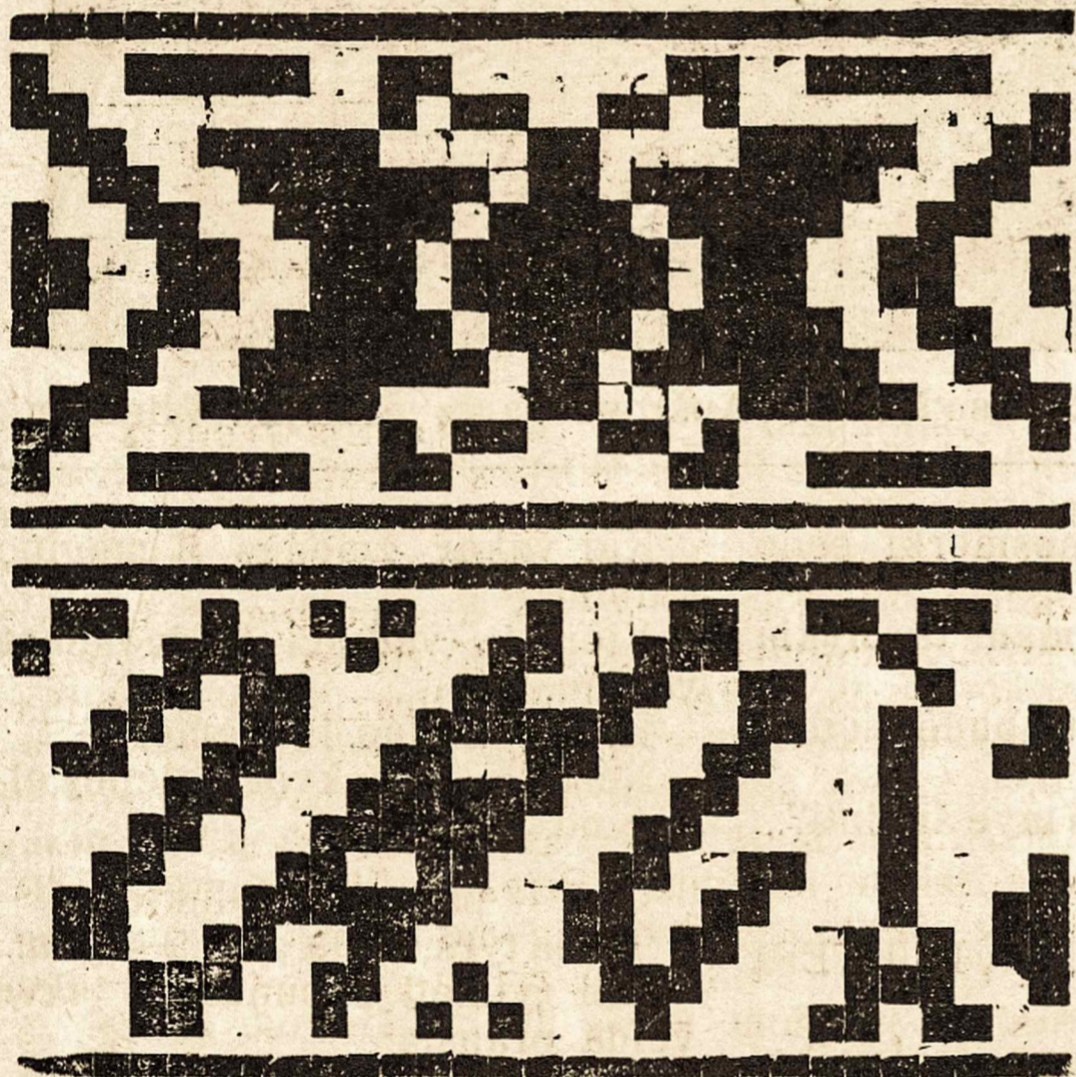
Tik 1822 m. Brazilija iškovojo neprklauso-mybę, bet respublika buvo paskelbta tik 1889 m. Tiradentes auka nenuėjo veltui; jo idėjos rado atbalsį ir buvo įvykdytos.

Juostas

Kalbėti apie tai, kad lietuvių tauta yra labai linkusi menui ir kad tam turi didelių sugebėjimų, nebėra reikalo, nes tai jau senai yra žinoma ir gyvais pavyzdžiais galima patvirtinti. Šiuo kartu pakalbėkime tik apie labai mažą, bet charakteringą lietuvių tautinio meno kūrinį — juostas.

Juostos yra viena seniausių maters drabužio dalių. Net laukinės tautos naudoja juostas, kurios žinoma nieko bendro neturi su raštuotomis juostomis. Tūkstančiai metų turėjo praeiti, kol juosta išsivystė į tokia, kokią matome dabar. Archeologinės iškasenos įrodo, kad dar žalvario amžiuje moterys naudodavo juostas.

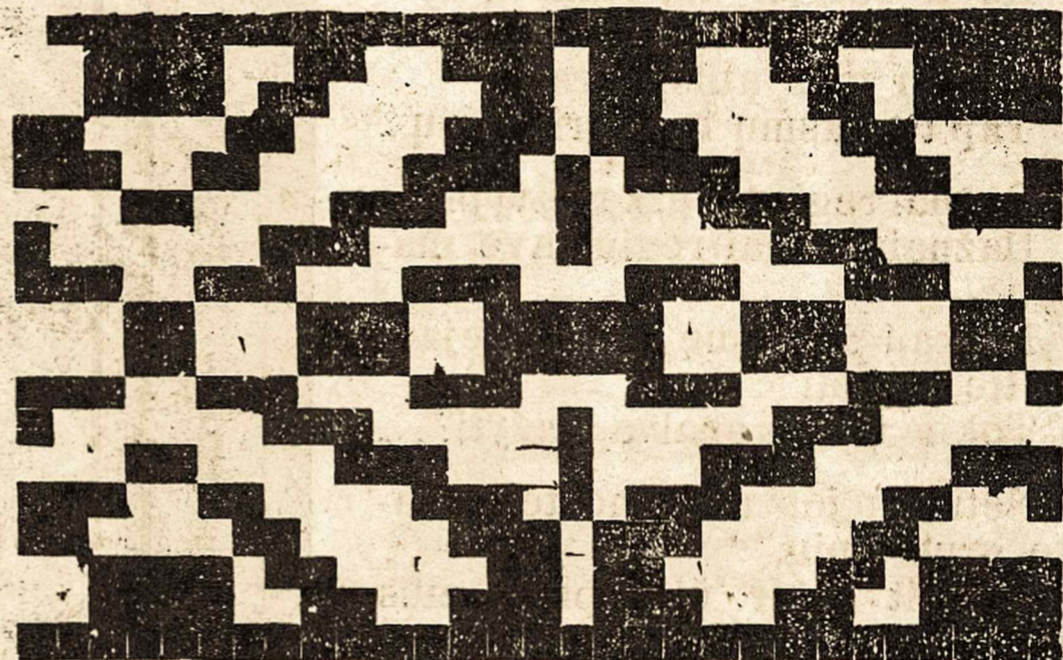
Kada buvo pradėta naudoti juostas Lietuvoje, tikrų žinių nėra. Reikia manyti, kad ir Lietuvoje juosta pergyveno visus savo vystymosi laipsnius kaip ir kitur.



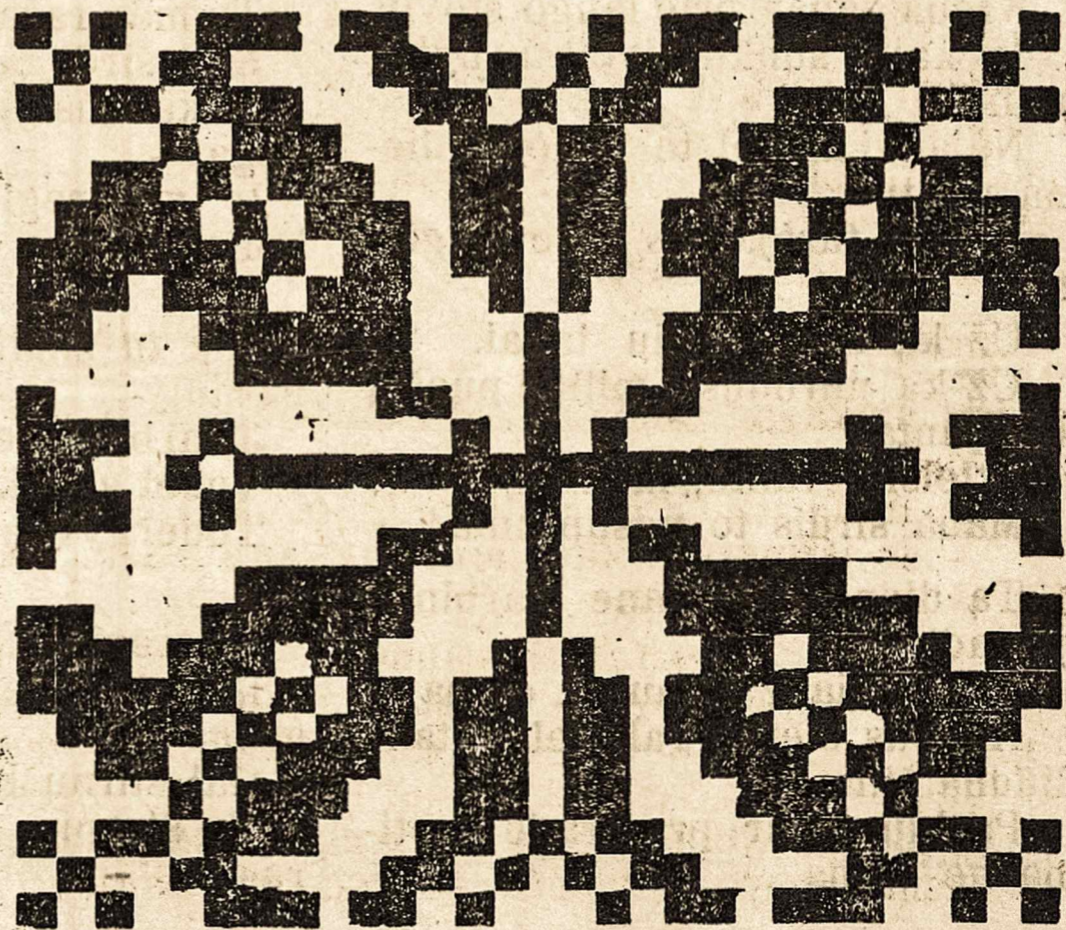
Juostos iš senovės Lietuvos kaime labai plačiai naudojamos netik kaip drabužio dalis, bet ir kaip papuošalas. Senovėje buvo paprotys juostas dovanoti ir tai turėdavo net savotišką reikšmę. Vienur juostas dovanoja pamergės savo pabroliams, kitur jaunoji apdovanoja jaunojo gimines juostomis. O jau kraičių skrynioje juosta buvo kaip būtinausias papuošalas.

Seniau juostas ausdavo daugiausiai iš vilninių siūlų, kurie buvo namie savomis priemonėmis ir nudažoma. Kiekviena Lietuvos vietovė turėjo jai būdingas spalvas ir savus raštus. Žemaičiuose daugiau buvo mėgstama tamsios spalvos, aukštaičiuose — šviesios. Reikia tik stebėtis lietuvių audėjų skoniu, sugebejusių sudaryti savotiškai originalius ornamentus, suderinti spalvas ir kantriai, be jokių įrankių, išausti kartais net kelių metrų juostas.

Juostų raštai turi ir savotiškus pavadinimus kurie kiekvienoje Lietuvos vietovėje yra skirtingi. Suvalkiečiai juostų raštams turi šiuos pavadinimus: dimučiai, ožkanagutis, grėblučiai stikliukai, erškėtučiai, eglutės, važeliai, kukučiai ir t. t.



Ilgainiui, juostų audimą, kaip ir kitus kaimo pramonės dalykus gerokai paveikė fabrių pigūs dirbiniai. Tačiau lietuviškos austos juostos niekad negalėjo ir negalės pakeisti jokia masinė fabriko gamyba. Nepriklausomos Lietuvos laikais ypatingai buvo skatinamas lietuviškojo tautinio meno ugdymas ir juostos vėl buvo gražintos gyveniman. „Marginių“, vėliau „Dailės“ kooperatyvas buvo suorganizavęs kaimuose kelis šimtus juostų audėjų, kurios gamindavo juostas tautinių kostiumų papuošimui. Taip pat buvo imta pritaikinti juostas ir kitiems dalykams. Juostomis buvo puošiami albumai knygos, kepuraitės ir net moderniškom suknelėm buvo pritaikomos tautinės juostos, kurios drabužį labai pagyvindavo. Taip pat juostas, naudojo užuolaidoms perrišti, pagalvėlėms, vėliavoms ir daugeliui kitų kasdien vartojamų dalykų. Nei viena lietuvių paroda užsienyje neapsieidavo be gražių lietuviškų juostų.



MOTINOS LAIŠKAI

1. APIE VARNĖNŲ PORĄ

Pavasario varnėnai grįžo
Į mūsų daržo žydinčią palangę.
Abu jie kalbasi ir dirba --
Abu jie savo namo stogą den-
gia...

Kada sugrįši tu, vaikeli,
Kada pareinantį tave regėsiu?
Sunku man atilsį atrasti
Tap tų riksmų ir tų griuvėsių...

Dažnai regiu tave, kareivį pilką
Dažnai dažnai regiu tave ma-
žyti -- --

Rinkau aš laimę tau ... Nejaugi
tie sapnai
Tokia trapia spalva dažyti?...

Neturim jūs ramumo ten, lau-
ke grumtynių,
Neturit jo ir čia, prie mūsų
upelio...

Todėl pavydžiu aš varnėnų po-
rai,
Todėl mieliau aš būčia motina
paukštelio...

Tada galėčia aš tave paguosti.
Galėčia gal sustiprinti aš tavo
dvasia -- --

Dabar man liūdna, kad ir tam
laiške
Tu suraminimo nerasi...

2. APIE BRILIJANTUS

Mane, pavargusią ir seną,
Aplankė nūdien generolo ad-
jutantai

Pasveikino. Girdi, tu didvyriu
tapai --

Tave dabina ir kardai ir brili-
jantai...

Viena dabar prie lango stoviu.
Ir kaip sunku įveikti nykią
mintį!

Nejaugi aš dėl to budėjau die-
ną naktį,

Dėl to turėjau aš tave augin-
ti?...

Už ką tu didvyriu tapai.
Už ką nurudusią milinę puošią
brilijantai?

Atleiski, vaike, man --
Mana širdis to nesupranta!...

Tą dieną kai mane garbinga
pavadino,

Tą rūščią ir nejaukią dieną --
Anapus sienų, gal, nelaukta ir
liūdna žinia

Parklupdė ir pravirkdė moti-
ną ne vieną...



Dangiškoji Lietuvos Motina Aušros Vartų Marija Vilniuje

Ak tu, sūnel, nesmerki seno
proto--

Sunku įveikti man tą nykią
mintį!

Nejaugi aš dėl to budėjau die-
ną naktį--

Dėl to turėjau aš tave auginti?...

3. APIE PANIEKINTĄ DUKTERĮ

Tu man rašai, brangusai vaike,
Kad širdį tau ir sielą gelia --

Ir kaitrūs spinduliai per veidą
bėga --

Ir vėl regiu aš giedrą tavo
kelia...

Juk tu žinai, kad sielos nēr
pasauli--

Jisai be gailėsčio nužudė sielą...

Todėl aprūko suodim saulė,

Todėl gyventi tapo nebemiela...

Išvarė dukterį į gatvę,
Išvarė vieną ją į kalnus, į

giras -- --

Gal stirnų klotam patalėly

Tą šiurpią naktį ji sau guoli
ras...

Kai vakar žmones ji mėgino
kalbint --

Vieni ją vaikata ir juokdare
vadino,

Kiti jį kalino ir trėmė,
Neleido pernaktot palėpėj el-
getyno...

O ji -- paniekinta duktė --
Tokia tyra, tokia gryna gryna...

Kai rytmetį pabunda -- savo
veidą prausia

Lelijų nubertam rasų vyne...

Ir neviltį, ir troškulį ir alkį ji
pasotina -- --

Dabok. vaikelį, sielą -- ir lai-
minga bus --

Tavoji Motina.



BERNARDAS BRAZDŽIONIS
LIETUVOS MOTINA

Po baltu nuometu baltos lelijos veidas,
praeis pavasaris, o veidas vis žydės.
ir kaip palaukėse aukštų pagojų aidas,
liūliuos meliodija jos mylinčios širdies.

Ji tėvą knygnešį ji sūnų savanorį,
ji savo sielvartą ilgai minės maldoj
ir baudžiauninkės duoną sunkią juodą, gorią
regės ir rugio želmens kas ruduo.

Po baltu nuometu, ant vario vartų pasirėmus,
tenai dukrelę ji svetur lauku lydės,
kaip mąrgus stuomenis išmargins plaukus šaltos
žiemos,
ir ant pečių likimas našta varganą uždės.

Ir eis legendos, iš lūpų eis į lūpas
varspstelio pasaka — gyvenimo dalia,
našlystės vargo liesis gilios upės
ir džiaugsmo pirmgimis negriš sušaudytas šile.

Po baltu nuometu ji amžiais vaidilutė,
šventam ugniakure kūrenas vardas jos,
aušrinė rytmetį rasom palaisto žalią rūtą,
ir budi iščiuje gyva gyvybė Lietuvos.

Skausmų kalvariją išbridus sopulingą,
dienų pakluonėje kojas sutinusias nusiaus --
čia Tavo lūkestis, čia Tavo klevo lingė
o žemės Motina, dievotnaša dangaus.

Siekiamo mokslo

Lietuvių tremtiniai, kiek sąlygos leidžia, rūpinasi jaunuomenės švietimu. Ir šioj srity jau daug yra padaryta. Štai skaičiai. 1945/46 mokslo metais baigę gimnazijas amerikiečių zonoje 197 abiturientai — anglų — 85; prancūzų — 20. Iš viso 1945/6 mokslo metais išleista 305 abiturientai. 1946/47 amerikiečių zonoje išleista 161 abiturientas, anglų — 101 prancūzų — 30. Iš viso tais mokslo metais išleista 292 abiturientai. Taigi iki šiol lietuvių gimnazijas tremtyje baigė 597 mokiniai. Jų daugumas įstojo į universitetus. Šiais, 1948 m. amerikiečių zonoje numatyti išleisti 132 abiturientai, anglų zonoje — 46 ir prancūzų — 24. Viso — 202.

Vaikų darželiai. 1947 — 48 mokslo metais vaikų darželių amerikiečių zonoje — 30. Juose auklėjama 1107 vaikai (548 berniukai ir 559 mergaitės), o juose dirba 60 auklėtojų. Anglų zonoje — 40 vaikų darželių. Juose 969 vaikai (505 berniukai ir 464 mergaitės) Juose dirba 68 auklėtojos. Prancūzų zonoje 7 vaikų darželiai, 188 vaikai (93 berniukai ir 65 mergaitės) Juos auklėja 7 auklėtojos. Iš viso esama 77 vaikų darželiai, juose auklėjama 2264 vaikai (1146 berniukai ir 1119 mergaičių) Vaikų darželiuose dirba 148 auklėtojos.

Pradžios mokyklos 1947 buvo 112 pradžios mokyklų, kuriose mokėsi 4000 mokinių ir jose dirbo 353 mokytojai.

Gimnazijose 1946 mokslo metų pradžioje mokėsi 3324 mokiniai ir juos mokė 708 mokytojai. Šiais mokslo metais gimnazijų skaičius penkiomis yra padidėjęs, o progimnazijų dviem sumažėjęs.

Suaugusiems stovyklose veikia įvairios profesinės mokyklos. Visose stovyklose veikia anglų kalbos kursai. Daugely didesnių stovyklų veikia prancūzų, ispanų ir vokiečių kursai.

Švietimo vadovybė. 1946 m kovo mėn. LTB (Lietuvių Tremtinių Bendruomenės) suvažiavime priimtas LTB statutas ir prie jo švietimo nuostatai kuriais ir tvarkomas tremtinių švietimas.

Studentai. Lietuvių tremtinių studentų studijuojančių universitetuose yra apie du tūkstančius. Mediciną studijuoja — 500; techniką — 542; gamtos mokslus — 145; humanitarinius mokslus — 350; teisę 220; agronomiją — meną — 60; muziką — 30; miškininkystę — 30, veterinariją — 25 teologiją — 35.

Doktorantų, išigijusių mokslo laipsnį — 262.



Maišiesiems



MYLI MAMĄ MŪS PETRIUKAS
UŽ TAI GERAS JIS BERNIUKAS.
DĖL MOČIUTĖS, DĖL SENOS
DAUG GĖLIŲ JIS DOVANOS.
BŪTI DORAS PAŽADĖS,
SAVO ŽODĮ IŠTĖSĖS.

JUNGT. AMERIKOS VALST. LIETUVIAI DIRBA LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATGAUTI

PASIKALBĖJIMAS SU REDAKTORIUM L. ŠIMUČIU

Tautos vergijos naktį gerai kad yra asmenybių, kurios kaip žiburėliai kelia šviečia, kurios yra tiek perpildytos patriotine energija, kad lyg spraksėdamos žiežirbos visą tautos išlaisvinimo motorą suka.

Vienas tokių idealistų, nenuoramų yra Leonardas Šimutis, «Draugo» redaktorius, Amer. Liet. Tarybos pirmininkas ir daugelio kitų sąjūdžių širdis. Šiame jam sueina 55 metai amžiaus, 35 metai jo visuomeninės veiklos ir 30 m., kaip yra redaktorium. Tos sukaktys tai gera proga užduoti keletą klausimų.

— Kaip Jums atrodo Lietuvos laisvės perspektyvos?

— Kalbant apie Lietuvos išlaisvinimo viltis,— pasakojo L. Šimutis,— neiviena lietuviška širdis į šį klausimą neigiamo atsakymo negali duoti, Jei nebūtų vilties Lietuvai prisikelti, argi mes ir mūsų kolegos tiek dirbtume. Lietuvos laisvės idėja Wachingtone tebėra gyva. Tai parodo ir prezidento Trumano š. m. kovo 17 d, New Yorke pasakytoji kalba, kur jisai išskaičiavo ir Baltijos valstybes atvaduotinių tautų sąrašė. ALT delegacijos į Wachingtoną nekarta darė sugestijų, kad koks oficialus sostinės asmuo nauju pareiškimu patvirtintų mūsų tautų viltis ir prez. Trumanas, kaip matome, tą padarė.

— Kaip vyksta įvairių lietuviškų grupių bendras darbas, ypač Lietuvos laisvinimo srityje?

— Ligi šiol į Amer. Liet. Tarybą įsijungusios grupės: katalikai, socialistai, tautininkai sandariečiai sugyvena gerai, tarp tų grupių nėra kilę rimtesnio konflikto, kuris galėtų išjungti iš bendro darbo dėl Lietuvos išlaisvinimo. Su neįsijungusia iki šiol tautininkų grupe, principe jau susitarta, tik vedami pasitarimai dėl kaikurių detalių.

— Kokie Tarybos darbai ir ateities planai?

— Vis dar tebevedama rinkliava, kuri pernai davė labai gerus rezultatus, šiemet — kiek silpniau, nes kolkas permažai žmonių prie jos organizavimo, o beto — BALFo šalpos darbas įjudintas; jie kas mėnesį turi siųsti atitinkamas sumas į įvairius kraštus (medikamentais, stipendijomis ir t.t.) Jų darbas negali sustoti; bet ir mes esame optimistai. Visuomenė finansuos Tarybos vedamą Lietuvos išlaisvinimo akciją.

Palaikomi kontaktai su lietuvių centrinėmis įstaigomis Europoje. Amerikoje organizuojamos rajoninės konferencijos.

Vienas iš jų uždavinių -- susiorganizuoti taip, kad būtų pasiektas kiekvienas kandidatas į senatą ir kongresą (rinkimai bus neužilgo) ir visus juos palenkti Lietuvos laisvės bylai ginti. Konferencijos rinks delegatus į bendrą visų USA lietuvių konferenciją Wachingtone, iškėlimui Lietuvos bylos sostinės spaudoje; suvažiavusios delegacijos pasimatys su savo senatoriais, kongresmanais, reikalaujamos dar daugiau paremti Lietuvos išlaisvinimo reikalą.

Taryba užlaiko ir ateityje mano užlaikyti sustiprintą informacijų biurą - LAIC, kuris išleido labai daug Lietuvos bylai ginti naudingų leidinių.

Taryba susirūpinusi ir padarė daug žygių tremtinių reikalui. New Yorke steigiamas lietuvių imigracijos biuras, kuris bus išlaikomas jungtinėmis jėgomis su BALF.

-- Jūs esate ir Liet. Katalikų Federacijos sekretoriumi. Kas naujo toj šakoj?

-- Kat. Federacija šiuo metu daug dėmesio skiria Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Neieškodama garbės ir nepaisydama proporcijų, ji nuoširdžiai dirba su kitomis grupėmis Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Šiuo metu varomas vėjus mūsų pačių tarpe, kad sukėlus reikalingas lėšas geriau suorganizuoti katalikų akciją, kultūrinių reikalų tenkinimą, kultūrinio žurnalo palaikymą, kad sustiprinus katalikišką jaunimo auklėjimą, išplėtus centrinę knygyną ir archyvą, kurio jau turima rimta užuomazga. Turint stipresnius medžiaginius išteklius bus siekiama, kad kur tik gyvena lietuviai, ten vis eitų planingesnė katalikų veikla.

Į tą darbą stengiamasi įjungti ir naujai atvykstančias jėgas. Daugelis iš jų stipriai prideda savo pečių ir jų buvimą vis ryškiau pradedame jausti.

Rūpestingai pradedame ruoštis prie Amerikos Lietuvių Katalikų kongreso. Jo globėju mielai sutiko būti kard. Stritch, kurs pats dalyvaus ir pasakys vedamąją kalbą.

-- Mes Jus pažįstame ir kaip Susivienijimo Amer. Lietuvių R. Katalikų pirmininką; kas naujo šioje šakoje?

-- Tai didžiausia iš paskirų USA kat lietuviškųjų organizacijų. Jos nariai pastovūs, medžiagiškai prišti. Tai apdraudos organizacija, nepamiršusi nei kultūrinių, nei religinių reikalų; ir aukomis ir kitais būdais parėmusi įvairius lietuvių užsimojimus. Dabar ši organizacija sumoderninta, perorganizuota. Tas duoda pagrindo įtraukti ir jaunąją kartą. Iš centro asmenų net septyni yra Amerikoje gimę ir auge, tik aš vienas iš Lietuvos, ir džiugu konstatuoti, kad jie nemenkesni lietuviai ir katalikai, negu mes atvykusieji iš Lietuvos.



M. VINKŠNAITIENĖ

Tu čiobrelis, o aš smilga
užmiršti prie gojaus.
Taip prailgo šitos dienos —
vis nėra rytojaus.

Tu žvirgždelis, aš gi dulkė
vėtrų sūkuriuos.
Mūs dalis — klajot ir skūstis
nežinios keliuos.

Tu varnėnas, aš gegulė
tėviškėlės gojų.
Ar kukuosiu aš sesulei?
švilpsi tu artoju?

Vandens lašas tu, aš snaigė
supamės erdyje.
Ir sutirpsim ir išdžiūsime
nuolatiniuos vėjuos.

Šalia redakcinio ir visuomeninio darbo, Leonardas, esi kultūrininkas; ką apie šios rūšies reikalus Amerikoje?

-- Su savo mokyklomis, parapijomis katalikai yra išvarę čia plačiausią vagą, bet atsižvelgiant, kad yra pati didžiausia lietuviškosios visuomenės grupė, proporcingai dar galėtų daugiau padaryti: galėtų būti mokyklos gausesnės, ypač aukštesniosios, jų programos lietuviškesnės, sistematingesnės jaunuolių paruošimas organizaciniams ir kultūriniam darbui.

-- Ką galėtumėte pasakyti apie lietuviškosios knygos reikalus?

-- Visų pirma, mes žavimės tremtinių pasiektais laimėjimais šioje srityje, jie pralenkia mus net tą laikotarpį, kada pirmu kartu, po Didžiojo karo, buvo atkuriamas Lietuva. Pas mus, Amerikoje, lietuviškai knygai ir net rimtam žurnalui didžiausia kliūtis yra tas greitas gyvenimo tempas, kad neturime laiko kada susikaupti. USA angliškoji spauda pritaikinta prie to tempo, patraukia. Visgi dar galimybių yra daug ir mes tikimės, kad tą liūdnai apleistą sritį papildys iš tremties atvykę kultūrininkai, kurie pajėgs į lietuviškos kultūros darbą įtraukti vietos kultūros darbininkus ir bendromis jėgomis dirbdami suras kelius išlaikyti mūsų kultūros žurnalą ir leisti knygas. Reikalas gali greit pasidaryti labai aktualus. Juk tremtinių gyvenimas Europos vakaruose yra laikinas; jei greit negrįš į laisvą Lietuvą, kelsis į Ameriką, ir Jungtinėse Valstybėse turės susidaryti ir mūsų kultūrinio veikimo centras.

-- Kaip dabar su lietuvių tremtinių perkėlimo reikalais?

-- Kol nebus priimtas naujas DP išsileidimo įstatymas, ne ką toj srity tegalime padaryti. Tačiau ateičiai jau ruošiamasi. Taryba su BALF steigia Amer. Lietuvių Imigracijos biurą New Yorke su direktoriumi ir pagelbininkais. Jie kooperuos su Nat. Cath. Welf. Conference, su tos rūšies protestantų, liberalų organizacijomis, padės atvykusiems įsikurdinti, stengsis turėti savus

atstovus Europoje, kad lietuviai nebūtų nuskriausti, daugiau jų galėtų atvažiuoti.

Kiekvienas vyskupas, o jų yra apie pusantro šimto, išsiuntinėjo laiškus klebonams, klausdamas, kiek jų parapijoje galėtų įsikurdinti tremtinių. Tam reikalui USA katalikai yra surinkę milijonus dolerių.

-- Jūs jau 35 metai kaip stebite Amerikos lietuvių gyvenimą. Kokia jūsų nuomonė apie katalikų bažnyčios reikšmę išeivijoje?

-- Mūsų kolonijose lietuviškos parapijos yra savotiški centrai. Jos suvaidino didelį vaidmenį ir jų reikšmė didėja. Jeigu ne parapijos, lietuviai nebūtų susibūrę aplink bažnyčias, nebūtų išaugę lietuviški bizniai. Lietuviški laikraščiai, net ir nekatalikiški, irgi glaudžiasi ten, kur įsikūrusios parapijos. Parapijos buvo ir pasiliks lietuviški ne tik religinio, bet ir kultūrinio veikimo centrai. Jaunimą daugiausiai parapijos ir tegali palaikyti prie lietuvių.

-- Ar nėra planų sukurti pasaulio lietuvių sąjungą?

-- Popieriuje ji dar tebegyvuoja. Ji buvo suorganizuota 1935 metais, pasaulio lietuvių kongrese, Kaune. Jos pirmininkas (Skipitis), pirmas vicepirmininkas (Šimutis) bei valdybos narys (Pakštas) yra Amerikoje. Buvo planuota 1940 m. sušaukti pasaulio lietuvių naujas kongresas Lietuvoje, bet okupacija sukliudė. Buvo planuota šaukti kitur, bet kliudė karas. Kai susinormuos gyvenimas ir susisiekimas, bus galima planuoti apie antrą pasaulio lietuvių kongresą. Mieliausia būtų - Lietuvoje, bet jei okupacija užsitęstų, - ir kitur. Toksai kongresas galėtų labai prisidėti prie pagyvinimo lietuvių judėjimo.

Pažymėtina, kad redaktorius L. Šimutis nėra įpratęs imti atostogų savo poilsini: kiek atitrūdamas nuo dienraščio redagavimo, panaudoja laiką dalyvavimui kongresuose, suvažiavimuose, seimuose, kas dar labiau verčia jį pagerbti.

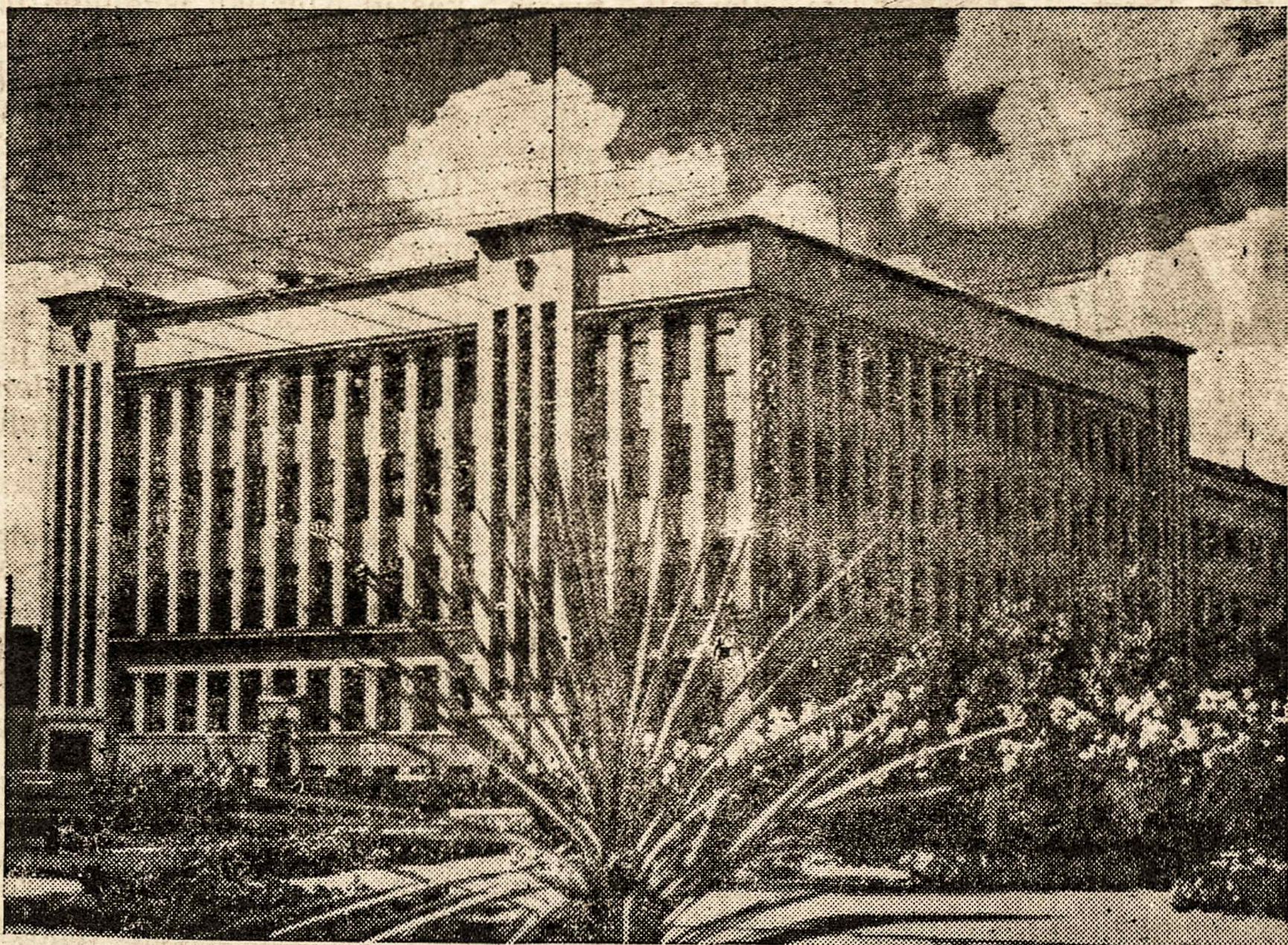
Dr. J. Prunskis

Žemės

Ūkio

Bankas

Kaune



KAS IŠGELBĖJO RUSUS?

Šitoks klausimas dabar yra svarstomas viso pasaulio spaudoje ir įvairiai nusakomas. Hitlerio armijos žlugimo priežasčių buvo daug, ir sunku šiandien pasakyti, kuri priežastis nulėmė. Štai keletas minčių šveicarų žurnalisto Liddell Hart, kurio teigimai paremti stebėjimais ir skaičiais.

Kai 1941 m. Hitleris pradėjo žygį į rytus, jis gerai žinojo, kad prieš jį stovi netik dideli plotai, bet taip pat skaičiumi žymiai pranašesnis priešas. Prieš 155 rusų divizijas Hitleris galėjo pastatyti tik 121 diviziją.

Taip pat tankų į rytų frontą tebuvo mesta tik 2434 ir tai tik lengvų, tuo tarpu kai rusai pranešinėjo jų esant 12.000. Rundstedto armija teturėjo tik 600 tankų, kurie turėjo stoti į kovą prieš 2400 maršalo Budiony sunkiųjų tankų. Tai kuo gi rėmėsi Hitleris tikėdamasis laimėti? Jis pasitikėjo savo kariuomenės geresne kokybe, nauju "žaibinio karo" metodu ir manė, kad greitas puolimas sukels Sov. Rusijoje revoliuciją. Generolų perspėjimai, kad prieš akis, turima dideli Rusijos plotai Hitleriui nepadarė įspūdzio, nes jis manė sovietų armiją dar pasienyje apsupti ir sunaikinti. Tačiau didelė dalis rusų kariuomenės pasitraukė į rytus ir karas turėjo užsitęsti kam visiškai nebuvo pasirengta. Pergalė turėjo būti pasiekta dar prieš rudenį.



Hitlerio pasitikėjimas savo kariuomenės pranašumu ir geresne vadovybe vis dėlto buvo teisingas. Pirmieji mėšiai įtikinančiai parodė, kad rusų kareiviai visiškai netiko kautynėms, o generolai beveik be išimties buvo nsgabūs, iki atsirado tokie žmonės, kaip Žukovas arba Konevas. Vienas rusų karininkas, patekęs į nelaisvę, apie maršalą Budiony taip pasakė: "Generolas su labai dideliais ūsais ir su labai mažais smegenimis". Nežiūrint kvapą užgniaujančių pasisekimų vis dėlto Hitleris nelaimėjo, ką galima paaiškinti ne rusų kareivių narsumu, kiek jo paties persiskaičiavimu. Nežiūrint į didelius naikinamus laimėjimus prie Minsko ir Smolensko didelė dalis rusų armijos buvo dar nesunaikinta. Tik spalio m. jis galėjo vėl pulti Maskvą, bet prie Viasmos dar daug rusų buvo apsupti. Rudens lietūs sugadino ir taip blogus Rusijos kelius, ir Viasmos laimėtojai tik su dideliais sunkumais galėjo eiti pirmyn. Generolai norėjo žygį sustabdyti ir pasirengti žiemoti, bet

Hitleris pasitikėjo savo laime ir gruodžio mėn. vėl pradėjo Maskvos puolimą. Šį kartą jo svajonės išsipildė. Vokiečių kareiviai jau pasiekė Maskvos priemiesčius, bet dėl amunicijos trūkumo ir neįsivaizduojamo šalčio, negalėjo savo uždavinių atlikti.

Tuo laiku tikrai rusai buvo nebetoli pražūtis. Didelė dalis jų kariuomenės buvo sunaikinta. Hitleris buvo laimėjęs didžiuosius mūšius ir stovėjo beveik prie tikslo. Tačiau jo jėgos buvo labai susilpnėjusios ir generalinio puolimo visa fronto linija jis jau nebegalėjo įvykdyti. Tada buvo pabandyta priėti prie Kaukazo alyvos, kuri abiem pusėm buvo gyvybiniai svarbi. Vėl žaibinio karo metodai turėjo didelį pasisekimą. Kleisto tankai lyg gražtas padarė svarų kelią tarp Dono ir Doneco ir buvo pasiekti Maikopo alyvos laukai. Tada buvo silpniausia Rusijos valanda. Kleistas jau buvo pakelėję į Kaukazą, nors jo daliniai buvo ir atitraukti Stalingrado puolimui.



Po Stalingrado žiemos, karo laimė pasisuko kita kryptimi, bet dar 1942 m. vasarą truko mažo menkniekio iki galutinio rusų sugniuždinimo. Tai kas gi pagaliau išgelbėjo rusus? Tai įvyko ne dėl rusų kareivių narsumo nei žiauraus klimato veiklos į vokiečių armiją. Didele dalimi Hitlerį sužlugdė blogi Rusijos keliai. Jeigu Hitleris būtų geriau pasirengęs ir vietoje ratų savo armiją būtų paleidęs ant vikšrinių vežimų, tai laimėjimas būtų buvęs jo pusėje. Dar pirmąjį rudenį jis būtų pasiekęs Sov. Rusijos gyvybinius centrus. Reikia pripažinti, kad 1941 metais vokiečių armija buvo moderniškai apginkluota, bet vis dėlto buvo atsilikusi transportu. Jeigu jis būtų paleidęs Guderiano tankus ir nors vieną šį kartą būtų paklausęs savo seno generolo, dar pirmą vasarą būtų laimėjęs.

Hitlerio laimėjimas reiškė visos Europos pajungimą vokiškai vergijai. Vokiečiai, kad ir užsimindavo einą išvaduoti komunistinėje valdžioje esančių tautų, bet visą laiką kalbėjo apie rytų erdvę reikalingą savo žemėse nesutelpantiems vokiečių tautai.

Stalino laimėjimas taip pat neatnešė tautoms lauktos laisvės. Priešingai; mes matome, kaip kas kart krinta naujos aukos. Dabar aiškiai matyt, kad Stalinas siekia viso pasaulio užkariavimo, nors pavojaus metų ir buvo pažadėjęs nuo tų savo planų atsisakyti ir buvo paleidęs pasaulinės revoliucijos organizaciją kominterną.

LIETUVIAI BRAZILIOJE

MOTERYS IR MERGINOS!

Lietuvaitės visame pasaulyje yra pagarsėjusios savo puikiais audiniais ir rankdarbiais. Net menininkai stebisi jų sugebėjimu išausti juostas, rankšluosčius, staltieses ir kitokius audinius. Ar jūs nenorite pasekti savo motinų pavyzdžiu ir taip pat mokėti austi juostas ir gaminti kitokius gražius dirbinius?

«Mūsų Lietuva» eina jums į pagalbą organizuodama lietuvišku juostu audimo ir rankdarbiu kursus

Kursams vadovauti maloniai sutiko p. M. REMENČIENĖ, kuri mielai perteiks jums savo žinias.

Už mokslą nebus imamas joks užmokesnis.

Pagaminti rankdarbiai bus išstatyti rengiamoje parodoje.

Baigusiams kursams bus išduodamas atatinkamas pažymėjimas.

Pirmoji pamoka įvyks š. m. GEGUŽĖS m. 3 d. 20 val. Vila Zelinės mokykloje.

Lietuviškų juostų audimo ir rankdarbių kursų rengėjai



«Vyčio» choras ir jų prieteliai balandžio mėn. 18 d. buvo nuvykę į Santos. Santos miesto gyventojai, lankęsi tą dieną Sv. Antano bažnyčioje, buvo nustebinti choro giedojimu, nes Santos parapijose nėra nei vieno geresnio choro.

Nuvykus į pajūrį ten nuolat skambėjo lietuviška daina. Sauri leidžiantis, linksmoj nuotakoj grįžo į Sao Paulo.

MUMS RAŠO:

Dr. J. PRUNSKIS, Lietuvoje buvęs dienraščio «XX Amžiaus» redaktorium. «Gėriuosi Jūsų žurnalu ir sveikinu».

A. MICIŪNAS IŠ KANADOS: Širdingai dėkoju už žurnalus, kurių gavau jau šeštą numerį, Mums atplėšties nuo savo mielosios Nemuno šalies, jie įneša į mūsų gyvenimą jaukių spindulėlių. Čia toli nuo tėvynės labai džiugu gauti lietuvišką spausdintą žodį. «Mūsų Lietuva» mums visiems labai patinka. Žurnalo kryptis atatinka mūsų

troškimams ir lūkesčiams. Tad mes čia esą 24 lietuviai dėkojame už žurnalo siuntinį ir linkime geros kloties betriūsiant Lietuvos reikalais.

Mes čia esą lietuviai dirbame aukso kasykloje. Atvažiuavę iš Vokietijos DP stovyklų prieš 3 mėnesius, kiti vėliau. Darbu esame patenkinti. Viršininkai yra žmoniški. Uždarbis vidutinis. Prie kasyklos yra mištelis, vos 1500 gyventojų. Apylinkė kalnuota, apaugusi miškeliais.

Šiaip čia mums sekasi neblogai. Lankome anglų kalbos kursus. Vietiniai kanadiečiai labai simptiški žmonės. Ir mes nesutinkame tos neapykantos, kuri mus persekiojo Vokietijoje.

(Taip pat rašo, kad greitai laiku prisiųs prenumeratą).

A. AUGUSTAITIS IŠ SĀO PAULO:

Esu didžiai sujaudintas ir tiesiog širdis džiaugsmu liepsnoja paėmus į rankas taip maloniai skambančius mūsų kalbos žodžius.

Linkiu daug laimės tęsiant šį kilnų darbą.

P A D Ė K A

A. STANKEVIČIUI
A. JUŠKAI

Už aukas «Mūsų Lietuvos» išlaikymui, nuoširdžiai dėkojame. «ML» redakcinė kol.

— Gegužės 3 d. laivu Argentina seselė M. Marcelina ir Seselė M. Evangelista išvyksta Amerikon po dešimties metų sunkaus darbo, atostogų, aplankyti tėviškės ir giminių.

«Mūsų Lietuvos» bendradarbis Venancijus Ališas jau atidavė spaudai savo eilėraščių rinkinį, kuris pavadintas «Pietų kryžius». Knygoje telpa Brazilijoje parašyti sonetai.

Did. Gerb. mūsų bičiulį KUN. PIJŲ RAGAŽINSKĄ nuoširdžiai sveikiname vardadienio proga.

«ML» redakc, koleg.

Did. Gerb. mūsų nariui JURGIUI MATELIONIUI linkime daug laimės jo vardo dienoje.

ARTE-GRAFICA LITUANIA LTDA.

PAŠTO DĖŽUTĖ

Jer. Bliujui, Lad. Baziliauskui Ad. Tumėnui, Jon. Bukauskui, Jonui Pranckunui, Pr. Maksimavičiui, Jurg. Motiekaičiui, Daugelienei, J. Litvaičiui, B. Šatui, Ev. Lukaičiui, B. Bubliauskienei J. Grigelevičiui, K. Inkratui, L. Kurgonui, Just. Bartusevičiui, Aleksandrui Didžiuliui, M. Abramavičienei, Pr. Maksimavičiui, Juozui Verbickui, K. Kišonui, O. Varnauskienei, V. Skripkai, P. Brazui, J. Valeikienei, Vl. Miliui J. Skurkevičiui, A. Glavinskui, Alf. Mikulėnui, V. Paniuškiui, P. Kesyliui, J. Vosyliui.

Atsiimti laiškus Vila Zelinės Klebonioj.

PAIEŠKO

Ieško Bronius Usas Vlodo Uso, gim. 1900 metais, Dotnuvos valsč.

REIKALINGI BATSIUVIAI

8 amontadoriai
5 moteriškų batų special.
1 sandalų grampiatoriuis
3 berniukai 14 - 18 metų
Mokamas geras atlyginimas.
Kreiptis: R. Javaès, 719-S. Paulo



Kas ketinama daryti Pabaltijyje

Ką galima šiuo metu pastebėti Pabaltijyje? Pirmiausia — padidintą aktyvumą. Rusija uždraudė laivų susisiekimą prie Parkalos. Tai reiškia, kad plaukioti laivu iš Helsinkio į vakarus negalima. Leidimas plaukti po dešimt laivų rusų vadovaujamuose konvojuose tą būklę akimirksniui kiek sušvelnino, bet lyg ir aiškiai pabrėžė, kad jūrinis susisiekimas tame regione ateityje bus įmanomas tik rusų kontrolėje.

Iš Stockholmo pranešama, kad Pabaltijo kraštuose, Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, šiaudien stacionuoja didesni rusų garnizonai, negu pirmaisiais pokariniais mėnesiais, t. y. tuo metu, kada tuos kraštus galima buvo laikyti «okupuotais». Pajūrio miestuose ir pakrančio salose yra koncentruojami žymūs kiekiai kariuomenės, ir susisiekimo kelių apsauga yra paaštrėjusi. Suomijos įlankoje yra įrengtos

povandeninių laivų bazės; didžiausia jų yra Padassaros saloje, 50 km į rytus nuo Tallino. Ten yra rengiamas ir avio uostas.

Didelė rusų srovė, karių ir administracijos žmonių, plaukia į Estiją. O tik nedaugelis 1941 m. ir vėliau ištremtųjų estų gavo leidimus grįžti į savo tėvynę. 60.000 iš jų buvo išgabenti prie Ledinuotojo vandenyno į stovyklas ir apie jų likimą nėra žinios. Atskiri vaikai, kurie po įtempo klaidžiojimo grįžta, ne ką tikro tegali papasakoti. Nors ir trylikametis buvusio Estijos prezidento sūnus Konstantinas Paetsas su rusų «bezprizorninkais» elgetaudamas grįžo į Estiją, vargu gali ką papasakoti, kadangi jis buvo deportuotas šešių metų amžiaus. Apie tėvų ir giminių likimą jis nieko nežino, net pamiršo ir gimtąją kalbą.

(Die Tat)

PABĖGUSIEJI ESTAI PASAKOJA APIE LIETUVĄ

„Išsyk komunistai manė, kad iš visų Baltijos tautų lietuviai jiems draugiškiausi. Tokią pažiūrą jie buvo susidarę ryšium su atkaklia lietuvių rezistencija prieš vokiečius. Bet raudoniesiems okupantams teko labai greit nusivilti: lietuviai jų nenkenčia kaip ir bet kuri kita jų tironijos smaugiama tauta. Lietuvos miškai pilni partizanų, ir pasipriešinimas raudoniesiems tenai netgi stipresnis kaip Estijoje ir Latvijoje. Ši narsi ir nepajungiama tauta gina savo laisvę nuo didžiausio savo istorijoje pikto, ir raudoniesiems vergų gaudytojams ilgai dar nesiseks pasiekti žymesnių rezultatų.

Taip liudija, pasak „The Baltic Review“ žinių tarnybos (Nr. 50, 1947. XII. 31), devyni estų jūrininkai, kurie 1947 m. gru-

džio 7 d. laivu „Merituul“ slapta atplaukė į Faludden uostą Gotlande. Jie buvo išplaukę iš Klaipėdos, kur Maskvos įsakymu sutelkti visų Baltijos valstybių žvejų laivai. Iš 40 trolerių, žvejojantių Klaipėdos vandenyse, 18 nominaliai priklauso tarybų Estijai, kiti — Lietuvai ir Latvijai. Visi tie troleriai paimti iš vokiečių, vienodi — apie 200 tonų, dvistiebiai, su galingais motorais. Pavadinti jie estiškai, latviškai, lietuviškai; „Merituul“ reiškia „jūrų vėją“. Klaipėdos žvejybos viršininkas rusas kaip ir daugumas jo tarnautojų. Sovietai labai nepasitiki nerusais žvejais ir prekybos laivyno jūrininkais, bet nesant rusų priversti panaudoti kitus. Paskutiniu metu net į žvejybos laivyną grūdo vis daugiau mongolinių aziatų. Pirmenybė duodama komunistų partijos nariams ir nė vienos svetimos kalbos nemokantiems. Jūrininkams griežtai draudžiama svietimuose uostuose su bet kuo draugautis, bet liepiama stebėti visa,

kas naudinga sovietų špionažui.

„Mums buvo leidžiama žvejoti netoliau kaip 20 jūros mylių nuo kranto“, pasakoja pabėgėlis. Mus laikė apsupę pakrančių sargybos laivai, tarp jų daug greitlaidžių ir net gana didelių karo laivų. Jeigu žvejų laivui pasitaiko peržengti ribą, sargybiniai tuoj lipa ant kulnų, sakydami grįžti. Mums tepasisėkė pabėgti tik deka tiršto rūko gruodžio 5 d.“

Pabėgėliai teigia, kad iš 1,1 mil. Estijos gyventojų likę 600.000. (Švedų „Dagens Nyheter“ skelbia, jog pusė buvusių Estijos gyventojų ištremti arba pabėgę). Pabėgti į užsienius dabar jau esą nebeįmanoma, tačiau atsiranda drąsuolių, kurie iš desperacijos rizikuoja. Repatrijavusieji DP be ceremonijų išgabunami į Sibirą, kad niekam negalėtų papasakoti apie buitį Vakaruose. Estijoje dabar gyvenimas einaš taip, tarytum be Sov. S-gos daugiau pasauly nieko nebebūtų. Daugelis estų, grįžusių ar grąžintų iš Švedijos, gelbėdami savo kailį įstoja į NKVD ir visa gerkle šaukia, kaip jie vergavę kapitalistams. Tremtinius Vakaruose komunistų spauda ir radijas vadiną išdavikais; estai negali atsisitebėti, kaip tų pačių sovietų propaganda saldžiais žodžiais vilioja DP grįžti namo. Tuoju po karo buvo tikima, kad taikos konferencijoje padarys tvarką, ir raudonuosius tironus privers išsikraustyti. Dabar tas tikėjimas sukrėstas, bet žmonės iš nevilties tikisi, kad didžiosios demokratinės valstybės, vis dėlto realizuos savo paskelbtus aukštuosius principus. — „Dagens Nyheter“ duoda papildomų duomenų: tūkstančiai estų mobilizuoti, bet ne į kariuomenę, o į darbo batalionus Estijoje ir kitur. Visi buvę šauliai ištremti; kadangi daugelis ūkininkų buvo šauliai, tai dabar provincijoje lauko darbuose tematyti vaikai, moterys ir seniai. — Vidutinės darbininko pajamos 3—400 rb. per mėnesį. Sviesto arba taukų kg. kaštuoja 100 — 200 rub. už drabužių eilutę, jei gausi, moka 3000 rublių.

— Žinomojo Justo Paleckio vyriausias sūnus Vilnius žuvo kare. Paleckienės sesuo M. Jurgaitytė gyvena trenkyje — Vak. Europoje. Čia gyvena ir A. Sniečkaus du broliai ir sesuo; (kartu gyvenusi motina šiais metais mirė). A. Venclovos — brolis. Niekas Lietuvon nesirengia grįžti.

**Italijoje
Komunistai
pralaimėjo**

Italijoje rinkimus laimėjo prieškomunistinis frontas. Krikščionys demokratai rinkimuose į senatą gavo 54,8 % visų balsų, o parlamentan - 48,7 %. Komunistų ir socialistų bendras sąrašas senatan surinko 31,2 % balsų, o parlamentan - 30,7 %.

Krikščionis demokratus dar palaiko kelios mažesnės partijos; socialistai (atskilusieji nuo bendro komunistų-socialistų fronto), monarkistai, tautinis blokas, respublikonai.

Prie valdžios vairo pasiliks krikščionių demokratų partijos vadas de Gasperi. Bet ministrų kabinetan įeis visų partijų atstovai, išskiriant komunistus. Vyriausybė jausis stipriai, nes parlamente ir senate ją rems daugiau negu 70 % atstovų.

Rinkimuose pirmą kartą Italijos istorijoje dalyvavo 92,3 % rinkikų.

**ITALIJA PRISIDEDA PRIE
ANTIKOMUNISTINIO
BLOKO**

Ministeris pirmininkas de Gasperi pareiškė, kad Italija prisideda prie prieškomunistinio pakto, kurį jau yra pasirašę Amerika, Anglija, Prancūzija, Belgija, Olandija, Luksenburgas. Naujoji vyriausybė prisidės prie organizavimo Jungtinių Europos valstybių.

POPIEŽIUS, Amerikos spaudos organizacijų atstovų audiencijoje apibudindamas rinkimus Italijoje pareiškė, kad komunistų pralaimėjimas yra ženklas atgimtančio tikėjimo Europoje ir visame pasaulyje.

**TRUMANAS NORI
PASIMATYTI
SU STALINU**

Prezidentas Trumanas užklaustas laikraštinkų ar manas susitikti su Stalinu pasitarimams, atsakė: «Labai norėčiau pamatyti Staliną Wachingtone, bet gi aš nemanau išvažiuoti iš Amerikos bet kokiai konferencijai.

Degaulistai stiprėja

Balandžio mėn. 16, 17, 18 dienomis Marselio mieste, Prancūzijos tvirtovėje De Gaule susaukė savo partijos kongresą, Žinant, kad Marselio miestas yra stipriausia komunistų tvirtovė, raudonieji pradėjo grąsinti, norėdami, kad De Gaule atsiskakytų savo sumanymo. Bet Prancūzijos išlaisvintojas, generolas De Gaule nepabūgo grąsinimū. Kongresas įvyko, ir praėjo ramiai. Komunistai nedrįso užkabinti. De Gaule kongresą baigiant kalbėdamas reikalavo paleisti dabartinį Prancūzijos parlamentą ir rinkti naują, kuris pakeistų esamą konstituciją, suteikiant daugiau galios vykdomajai valdžiai. Paliesdamas užsienio politiką pritarė Marchallo planui ir sudarymui Jungtinių Europos valstybių, Pabrėžė reikalą griežtai reaguoti prieš raudonąjį Kremliaus imperializmą.

TOLI SIEKianti RANKA

Paskutiniu metu visoj P. Amerikos valstybių yra mėginama pakeisti esamoji tvarka. Iš Čili pranešama apie ruošą komunistų perversmą. Kolumbijoje, kada susirinko abiejų Amerikų valstybių vadai tartis ekonomiais, politiniais ir saugumo reikalais, šalies sostinėje Bogota, balandžio mėn. 9 d. išsiveržė revoliucinis judėjimas siekias nuversti esamą valdžią ir kartu sutvarkyti konferencijos darbus. Visi daviniai rodo, kad revoliucija buvo paruošta planingai. Nužudymas liberalų vado buvo tik artimiausia proga pradėti neramumams. Pagaliau ateina žinios, kurios tvirtina, kad kairiųjų vado mirtis buvo suplanuota ir įvykdinta komunistų. Ekvadoriujė irgi komunistai pradėjo kelti neramumus. Iš Paragvajaus ateina žinios, kad ten neramumams kelti yra nuvykusių komunistų iš Brazilijos. Vietinė Brazilijos spauda pranešė, kad balandžio mėn. 7 d. Brazilijoje turėjo būti pradėtas sukilimas. O pagaliau išsprogdinimas ginklų sandėlio praėjusią savaitę, Vila Deodoro, Rio de Janeiro priemestyje, arti kareivinių, kaip tardymas parodė yra sabotažo pasekmė.

Visi revoliuciniai judėjimai stengiamasi sukelti visur ir vie-

PRANCŪZIJOS šiaurėje sustreikavo 150.000 angliakasių.

JUNGT. AMERIKOS VALST. angliakasiai savo streiką baigė ir grįžo prie darbo.

**BOGOTA
KONFERENCIJA**

Kolumbijoje, kur posėdžiauja abiejų Amerikų valstybių atstovai, priėmė vienbalsiai nutarimą pasmerkiantį komunizmą, kaip nesuderinamą su tikrąja demokratija. Prieš komunizmą kova bus vedama planingai, pasikeičiant informacijomis apie komunizmo judėjimą visuose kraštuose.

BRAZILIJOJE

Parlamentas rengiasi patvirtinti valstybės saugumo įstatymą kuris duos daugiau teisių valstybės saugumo organams griežčiau reaguoti prieš tvarkos ir ramybės ardytojus.

nu metu, Ir to judėjimo pnyšakyje stovi komunistai, diriguojami iš Maskvos. Maskvos ranka siekia labai toli. Ji vykdo savo programą - sukelti pasaulinę revoliuciją ir užvaldyti pasaulį.

Europoj raudonieji Kremliaus imperialistai grobia tautą po tautos. Krito Čekoslovakija, pribloškė Suomiją, tykoja praryti Austriją.

Kelia neramus Graikijoje, grąsina Turkijai, remia komunistus Kinijoje. Nėra pasaulyje tautos, valstybės po kurios pamatais nesigriaužtų raudonosios žiurkės

Laisvas ir demokratiškas pasaulis ramybės ir tvarkos ardytojams nebeleis ilgiau sauvaliauti Prieš komunizmą, kartu ir rusų imperializmą, akcija kas kart stiprėja. Liaudis, kuri yra laisvi rinkimai, kaip Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje, Olandijoje, Belgijoje ir kituose kraštuose nusi-gręžta nuo komunizmo, Kremliaus diktatoriai tiesia savo rankas labai toli, visuos pasaulio kraštus, kelia revoliucijas, sprogdina valstybes iš vidaus užsodina ant sosto vyriausybės, kurios šoktų sulig Maskvos muziką.

Bet planas nevyksta. Norimi perversmai, ten kur nėra raudonosios armijos divizijų, nepavyksta.

UŽSAKYKITE

"MŪSŲ

LIETUVA"

SAVO PRIETELIAMS

Padėkite savo vargstantiems broliams Europoje

SIUNTINIAI pigiausiomis kainomis iš Europoje esančių sandėlių LIETUVON ir į visus Europos kraštus.

PERSIUNTIMAS pinigų į Vokietiją ir Austriją. Jūs apmokate, o gavėjas pats pasirenka jam reikalingus daiktus. Įsitikinkite patys. Pigiau nebegalima: 5 kg. cukraus Cr\$ 62,50 — 5 kg. I r. miltų Cr\$ 55,00 — 10 dėž. kondensuoto pieno Cr\$ 100,00 — 200 amerik. cigarečių (Lucky Strike Cr\$ 62,50 (cigaretės tik į Berlyną ir rusų zoną).

Užsakyti galima:

VILA ZELINA: Rua Venda Nova 116, (atsak. Kun. L. Kemėšis)

SÃO PAULO: Rua Barão de Itapetininga, 50 — 2.º — s. 207 — Tel: 4-9672
Nuo 8,30 — 18 val.

RIO DE JANEIRO Av. Rio Branco, 257 — sala. 304.

J. Amerikos Valst. Organizacijos atstovybė. Overseas Mail Order Service (OMOS)



AR JIS MIEGA?

- Klausyk, drauge, ar jau miegi?
- O ko tau reikia?
- Paskolink man šimtą kruzeirų.
- Ar nematai, kad aš senai jau miegu.

TIKROJI BAIMĖS PRIEŽASTIS

- Aš visiškai nustojau gerti, rūkyti. Stengiuosi gyventi labai padoriai.
- Ar bijai*degti pragaro ugnyje?
- Ne. Bijau ten susitikti su savo uošve.

TARP ARTISTŲ

- Aš turiu tokį puikų balsą, kad galiu su juo daryti ką noriu.
- Patariu tau pasidaryti sau batus, nes šitie jau labai seni.

DIDELĖ LAIMĖ

- Kaip tau vakar pavyko lošimas kortomis?
- Turėjau didelę laimę. Eidamas namo radau vieną kruzeirą ir galėjau parvažiuoti namo.

NARSUS KAREIVIS

Prieš kautynes generolas apžiūrinėja savo kareivius ir kalbasi su jais.

- kaip tu vadinieš?
- Ivanov.
- Ar tu galėsi užmušti savo priešą?
- Taip, generole.
- O tu, kaip vadinieš?
- Rusanov.
- Ar galėsi užmušti savo priešą?
- Generole, užmušiu du, tris, keturis...
- O tu Samueli?
- Aš suskaitysiu kiek užmuš Ivanov ir Rusanov.

PASKUTINIAI NORAI

Prieš vestuves jaunikis pareiškia savo norus:

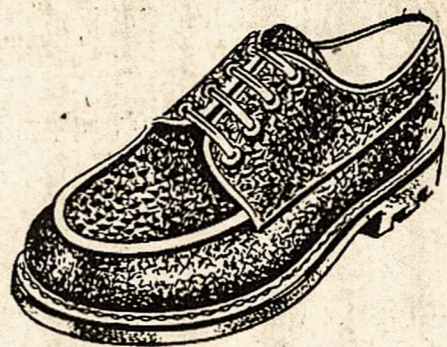
- Noriu, kad mūsų vestuvės įvyktų ryte, kad iškilmių metu grotų klasiška muzika, o tuojau po to mes išvažiuosime į pajūrį.

— O, kiek daug norų! — sako jaunosios motina.

— Leisk jam kalbėti, mama, — sako jaunoji motinai į ausį, — tai yra paskutiniai jo norai.



CASAS SÃO JORGE



APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.
Viskas geriausias rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

**INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.**

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526
Rua São Caetano, 510



FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés, 719
São Paulo

FOTO-STUDIJA **BERNARDO**

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus
Specialybė padidimams
tamsiuose tonuose ir sepia,
spalvinimai aliejiniai
dažais ir pastele

Arthur Schmidt

PRIIMAMI PAKVIETIMAI I NAMUS
SENU PORTRETŲ REPRODUKCIJOS

R. SÃO CAETANO, 447 - TEL. 4-5576 - S. PAULO

DRABUŽIS YRA GERAS, KADA
YRA GRAŽIAI PASIŪTAS

**POVILO AMBRAZEVIČIAUS
SIUVYKLA**

Garantuoja už darbą vyrams ir moterims

Avenida Zelina, 68 - Vila Zelina - São Paulo

LIETUVISKAS RESTORANAS
VALGYKLA

— POVILO JOTEIKOS —

Skani pietūs, vakarienė,
užkandžiai, gėrimai, silkės,
lietuviški kopūstai, agurkai
košelienu, pizza napolitana

RUA DOS ITALIANOS, 711 - BOM RETIRO
Is Lgo. S. Bento eina onibusai 70 ir 71 iki galo. - Bondé 55

Savi pas savuosius

Padaria Caieiras

KEPYKLA, MAISTO IR GĖRIMŲ
PARDUOTUVĖ

SAVININKAI

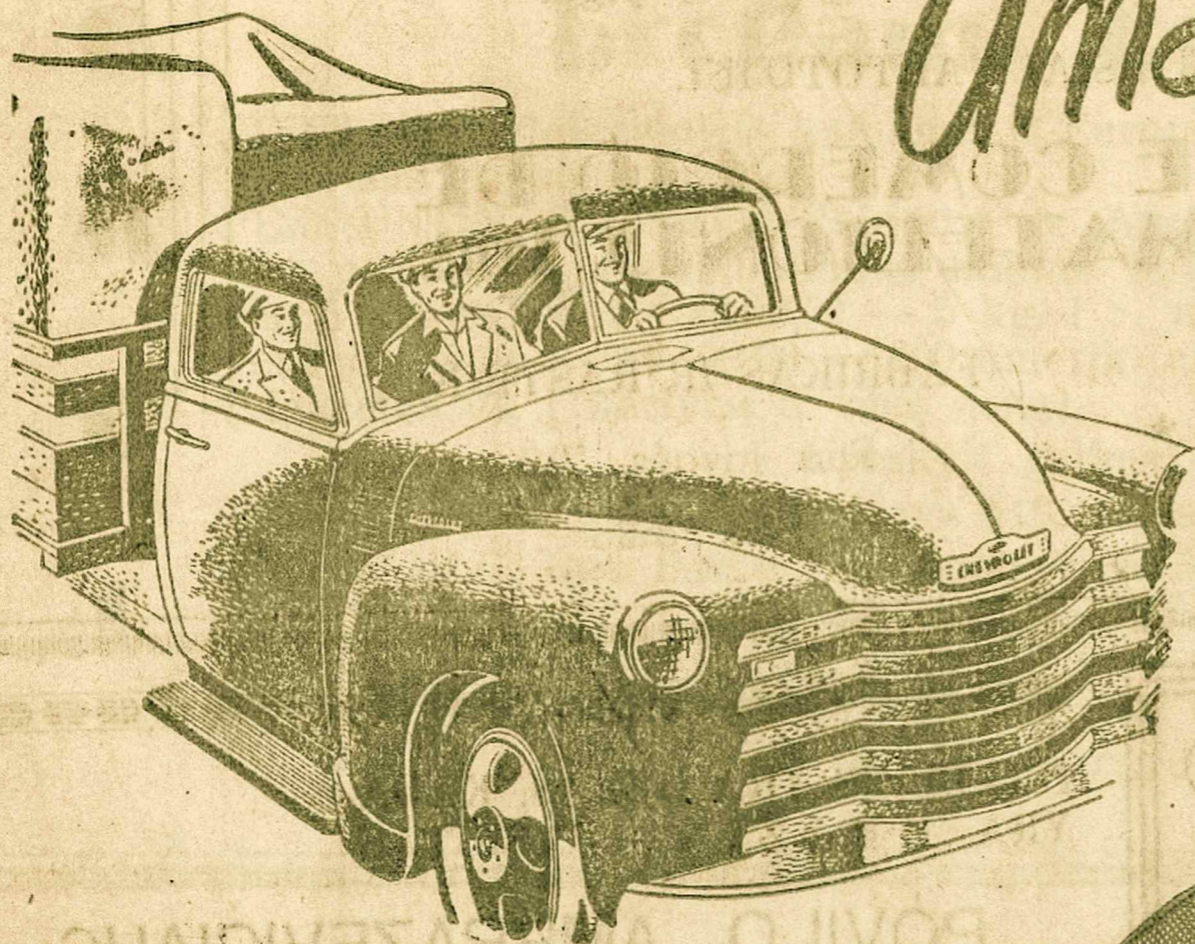
ONA IR EDVARDAS PAŽERAI

Vila Crescuma — Caieiras — E. F. S. J. — Est. S. Paulo

Composto e impresso na

ARTE-GRÁFICA LITUANIA Ltda.
RUA VENDA NOVA, 116 - SÃO PAULO - VILA ZELINA

*Sim senhor:
Uma cabina
com espaço
de sobra!*



TRÊS NUNCA é demais! Na espaçosa cabina do Caminhão Chevrolet há lugar de sobra para três pessoas... e com que comodidade! Chevrolet oferece agora importantes inovações também na cabina, desde o assento ajustável e de molejo especial, ao perfeito sistema de ventilação, à visibilidade muito aumentada, ao melhor agrupamento dos controles e aos numerosos outros detalhes que redundam em maior segurança e conforto. Chevrolet é o caminhão que mais se vende - no Brasil e em todo o mundo!



...em conforto!

Chevrolet

PRODUTO DA
GENERAL MOTORS

Para Vendas e Serviço procure os Concessionários Autorizados da
GENERAL MOTORS DO BRASIL S.A.